

Česká zemědělská univerzita v Praze

Ekonomie a management

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Finanční gramotnost vybrané skupiny

Marek Garreis

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Marek Garreis

Ekonomika a management

Název práce

Finanční gramotnost vybrané skupiny

Název anglicky

Financial literacy of selected group

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je identifikovat a komparovat vývoj finanční gramotnosti studentů prvních až čtvrtých ročníků na střední škole Obchodní akademie Vlašim. Bude vyhodnocena finanční gramotnost jednotlivých ročníků a následně porovnána mezi sebou, a to i z praktického pohledu. Výsledkem bakalářské práce bude zhodnocení finanční gramotnosti studentů na dané škole s vyvozenými závěry a případnými návrhy.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části bude provedena deskripce pojmu finanční gramotnost a jiných souvisejících termínů, a také dalšího pro zpracování praktické části. V praktické části bude provedena komparace všech žáků daného oboru na základě dotazování písemnou formou. Všem studentům bude předložen anonymní test, který bude zaměřen jak na teoretickou oblast, tak i na praktickou oblast. Zpracování výsledků bude s využitím kvantitativních metod a komparace. Bude využito tabulkové a grafické zpracování výsledků. Závěry a doporučení budou vycházet z výsledků zpracovaného dotazování.

Doporučený rozsah práce

40 – 60 stran

Klíčová slova

cenová gramotnost, daně, finance, finanční gramotnost, finanční vzdělání, inflace, investice, peníze

Doporučené zdroje informací

- BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Dana STARÁ. Makroekonomie – teorie a praxe. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.
- KIYOSAKI, Robert T. Rich Dad Poor Dad. 1. vyd. United States, US: Plata Publishing, 2011, ISBN 978-1-61268-000-2.
- KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-767-6.
- LIPOVSKÁ, Hana. Moderní ekonomie Jednoduše o všem, co byste měli vědět. Praha: Grada publishing a.s., 2017. ISBN 978-80-271-0120-7
- NOVESKÝ, Ivan, BALABÁN, Zdeněk, ed. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. Praha: COFET, 2009. ISBN 978-80-254-4207-4
- PETÝRKOVÁ, Lenka a Pavlína CHMELÁŘOVÁ. Základy finanční gramotnosti. Praha: Generation Europe, 2011. ISBN 978-80-904974-8-1.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. et Ing. Ondřej Škubna, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 15. 6. 2022

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 10. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Finanční gramotnost vybrané skupiny" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2022

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. et Ing. Ondřeji Škubnovi, Ph.D. za trpělivost, ochotu a cenné rady a připomínky, které mi poskytl v průběhu psaní této bakalářské práce. Také bych chtěl poděkovat mé rodině a blízkým za jejich podporu během mého studia.

Finanční gramotnost vybrané skupiny

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá finanční gramotnosti studentů na Obchodní akademii ve Vlašimi, obor Ekonomické lyceum. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou popsány základní pojmy z oblasti finanční gramotnosti. Do této oblasti patří základní oblasti finančního trhu, mezi které řadím: peníze, účty, investice, spoření, ukazatele makroekonomie.

Praktická část analyzuje úroveň finanční gramotnosti na vybrané škole metodou komparace a metodou kvantitativní – testování. Testy vyplňovali studenti prvního až čtvrtého ročníku. Test byl složen z otázek, které byli zaměřené na teoretickou část, kde studenti vysvětlili existující pojem nebo popsali rozdíl v dané problematice. Test obsahoval také praktickou část, kde studenti museli ukázat lehký výpočet a předvést své znalosti. Z výsledků testů byly vyhodnoceny závěry za každý ročník samostatně a poté i komparovány mezi jednotlivými ročníky.

Klíčová slova: cenová gramotnost, daně, finance, finanční gramotnost, finanční vzdělání, inflace, investice, peníze, platební karty

Financial literacy of selected group

Abstract

The bachelor thesis deals with the financial literacy of students at the Business Academy in Vlašim in the field of Economics Lyceum. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part describes the basic concepts of financial literacy. This area includes the basic areas of the financial market, which include: money, accounts, investments, savings, macroeconomic indicators. The practical part analyses the level of financial literacy in the selected school by the method of comparison and quantitative method - testing. The tests were completed by students of the first to fourth year. The test consisted of questions that were focused on the theoretical part, where students explained an existing concept or described a difference in a given issue. The test also contained a practical part where students had to show a light calculation and demonstrate some knowledge. From the test results, the conclusions for each year were evaluated separately and then also compared between years.

Keywords: price literacy, taxes, finance, financial literacy, financial education, inflation, investment, money, credit cards

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3. Teoretická východiska	14
3.1 Finanční gramotnost.....	14
3.1.1 Výuka finanční gramotnosti.....	14
3.1.2 Finance.....	14
3.2 Peníze	15
3.2.1 Historie peněz	15
3.2.2 Funkce peněz	16
3.2.3 Ochrana peněz.....	16
3.2.4 Formy peněz	17
3.2.5 Šedá ekonomika.....	17
3.3 Ekonomické oblasti z finanční gramotnosti.....	18
3.3.1 Inflace	18
3.3.2 Úroková sazba.....	18
3.3.3 Nezaměstnanost	19
3.3.4 HDP	20
<u> RPSN</u>	<u>20</u>
<u> Spoření.....</u>	<u>21</u>
3.3.5 Další spoření	21
3.3.6 Daně	22
3.4 Produkty, se kterými se setká student	23
3.4.1 Běžný účet.....	23
<u> Studentský účet</u>	<u>23</u>
3.4.2 Platební karty	23
<u> Debetní karty.....</u>	<u>23</u>
<u> Kreditní karty</u>	<u>24</u>
3.4.3 Formy krátkodobého zaměstnávání	24
<u> DPP</u>	<u>24</u>
<u> DPČ.....</u>	<u>24</u>
3.5 Investice pro mou cílovou skupinu	25
3.5.1 Akcie.....	27
3.5.2 Kryptoměny	27
3.5.3 Stavební spoření.....	28

4. Vlastní práce	29
4.1 Popis analyzované střední školy.....	29
4.2 Test finanční gramotnosti.....	29
4.3 Vyhodnocení testů prvního ročníku	33
4.4 Vyhodnocení testů druhého ročníku.....	35
4.5 Vyhodnocení testů třetího ročníku	38
4.6 Vyhodnocení testů čtvrtého ročníku.....	41
5. Výsledky a diskuse	44
6. Závěr.....	51
7. Seznam použitých zdrojů.....	53
8. Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	56
8.1 Seznam obrázků	56
8.2 Seznam tabulek.....	56
8.3 Seznam grafů.....	56
8.4 Seznam použitých zkratk.....	56
8.5 Seznam schémat	57
9. Přílohy	58
9.1 Test finanční gramotnosti.....	58

1. Úvod

Tématem této bakalářské práce je finanční gramotnost vybrané skupiny obyvatel. Konkrétně se jedná o studenty Střední Ekonomické školy ve Vlašimi z oboru ekonomické lyceum. Zvolení střední školy bylo jednoznačné, na této škole jsem odmaturoval a vztah s učiteli přetrval. Znalost učiva a učitelů byla pro mě výhodou.

Finanční gramotnost je souhrn znalostí a dovedností, které pomáhají člověku se odpovědně rozhodovat a porozumět oblasti financí. Každý člověk je nějakým způsobem finančně gramotný. Člověk finančně gramotný by měl mít znalosti o problematice peněz, cen a měl by být schopen zabezpečit sám sebe i svou rodinu.

Finančně gramotná člověk se dokáže orientovat v oblasti peněz a cen a je schopen spravovat rodinný rozpočet. Finanční gramotnost podle OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) obsahuje tři základní pilíře. Nejnižší úroveň se zaměřuje na principy, kde není potřeba tolik matematických schopností. Další úroveň je schopnost aplikovat základní principy ve správných souvislostech. Do nejvyšší úrovně finanční gramotnosti se řadí aplikování principů v komplikovaných souvislostech a v různorodých životních situacích.

V minulosti začala éra vysokého zadlužování. Z roku 2006 na rok 2007 stouply exekuce o 40 %. Obrovský nárůst zadlužování, neznalost obyvatelstva o každodenní ekonomice, o půjčkách a ostatních finančních věcech zapříčinila zamyšlení. Na základě této informace ministerstvo školství vydalo dokument o budování finanční gramotnosti na základních a středních školách. Do projektu se zapojilo i ministerstvo financí a ministerstvo průmyslu a obchodu. Již v minulosti říkal Tomáš Baťa „nejsem tak bohatý, abych mohl kupovat laciné věci.“

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je identifikovat a komparovat vývoj finanční gramotnosti studentů prvních až čtvrtých ročníků na střední škole Obchodní akademie Vlašim. Bude vyhodnocena finanční gramotnost jednotlivých ročníků a následně porovnána mezi sebou, a to i z praktického pohledu. Výsledkem bakalářské práce bude zhodnocení finanční gramotnosti studentů na dané škole s vyvozenými závěry a případnými návrhy.

2.2 Metodika

Bakalářská práce je složena ze dvou základních částí – z teoretické a praktické. V teoretické části budou vymezeny základní pojmy z oblasti finanční gramotnosti. Následně budou definovány základní oblasti finančního trhu, mezi které řadím: peníze, účty, investice, spoření, ukazatele makroekonomie. Tato část je podložena informacemi z odborné literatury a internetových zdrojů.

Před vytvořením testů je proveden předvýzkum s vyučujícími na dané střední škole. Zprvu mělo být dotazníkové šetření, které po konzultaci a s předvýzkumem bylo předěláno na test. Po seznámení s osnovou výuky bude vytvořen test pro mou cílovou skupinu odpovídající zadání práce, kterou jsou studenti ve věku 15-19 let. Praktická část se zprvu zabývá Obchodní akademií ve Vlašimi, její historií a současností. Poté už v samotné práci bude provedena identifikace finanční gramotnosti studentů prvního až čtvrtého ročníku Obchodní akademie ve Vlašimi metodou testování a metodou komparace. Vzniknou tak čtyři pozorované skupiny.

Pro účel bakalářské práce bude vytvořen test finanční gramotnosti. Pro test budou předělány otázky a modelové situace tak, aby je všichni žáci plně pochopili. Aby se předešlo nepochopení otázky, budou otázky zpracovány tak, aby nedošlo k žádným nejasnostem. Otevřené otázky budou mít jasně stanovené body, které v odpovědi mají zaznít. Otázky uzavřené budou mít jednu nebo více možných odpovědí. Otázky jsou zvoleny tak, aby s nimi mohl mít každý student ve věku 15-19 let zkušenost. Na základě výuky na dané střední škole s pomocí poskytnutých materiálů ze školy a konzultací s vyučujícími. Vyhodnocení jednotlivých ročníků proběhne pomocí grafů, tabulek a průměrů. Ve třídách bude rozdán anonymní test, který bude zaměřen jak na teoretickou, tak i na praktickou část finanční

gramotnosti. Test bude rozdělen v závěru do 4 skupin. První skupina má název „brigáda“, bude se týkat prvních pěti otázek, které jsou zaměřené na DPP, DPČ a znalosti v této oblasti. Druhou skupinou jsou otázky 6,7,9 a 13 a zařadil jsem je do skupiny „základní ekonomické pojmy“. Otázky řeší problematiku inflace, kreditní a debetní karty, hypoteční úvěr nebo RPSN. Poslední skupinou jsou „úlohy“, do kterých sem zařadil otázky 10,11 a 12. Tyto otázky jsou zaměřeny na lehký výpočet nebo znalost v oblasti reklamace. Zprvu bude test vyhodnocen v jednotlivých ročnících. Nejprve, kolik je správných odpovědí v daném ročníku od 0-14. Poté procentuálně jednotlivé otázky, kolik bude v daném ročníku celkem správných odpovědí. V závěru budou tyto skupiny komparovány.

Bude mnou vytvořena tabulce pro celkové hodnocení úspěšnosti testů.

Procento úspěšnosti	Hodnocení
0 – 25 %	Neznalost
25 – 50 %	Spíše neznalost
50 – 75 %	Spíše znalost
75 – 100 %	Znalost

Šetření se zúčastnilo celkem 81 studentů z Obchodní akademie Vlašim. Budou rozděleni do čtyř skupin, podle ročníku. Testování se uskutečnilo v říjnu 2022.

3. Teoretická východiska

3.1 Finanční gramotnost

Finanční gramotnost se dá definovat jako soubor znalostí, dovedností a postojů, které jsou nezbytné k docílení finančního blaha prostřednictvím zodpovědného finančního rozhodování. Člověk, který je finančně gramotný je schopen odpovědně řídit osobní či rodinný rozpočet. Zvládá své finanční aktiva i finanční závazky v těžkých či měnících se životních situacích (Ministerstvo financí ČR, 2010).

3.1.1 Výuka finanční gramotnosti

Vznikla u nás dvoupilířová struktura finančního vzdělávání, a to zacílena na mladistvé a dospělé. S finanční gramotností jde ruku v ruce gramotnost numerická, gramotnost právní a gramotnost informační.

V roce 2005 proběhlo usnesení vlády ČR na systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách. Pro základní školy je povinnou součástí vzdělávacích programů finanční gramotnost již od roku 2013. Pro střední školy je to dokonce od roku 2009. Nejčastěji vkládají školy tento předmět do jiných vyučovacích předmětů. Například matematika, společenské vědy. Na střední škole to často bývají již konkrétní předměty (Ministerstvo financí ČR, 2010).

3.1.2 Finance

Finance se nerovnjají peníze. Finance jsou peníze, které jsou použity na nákup statků nebo pro splacení dluhu. Pojem finance je potřeba rozdělit na teoretickou a praktickou oblast.

„V teoretické oblasti chápeme finance jako peněžní vztahy tvorby, rozdělování a užití peněžních fondů jednotlivých ekonomických subjektů.“ (Černohorský, Teplý, 2011)

„Finance je učení, jak jednotlivci, instituce, vlády a podniky získávají, utrací a spravují své peníze a ostatní finanční aktiva.“ (Melicher, Norton, 2008)

3.2 Peníze

„Je možné, že peníze nejsou tím, co způsobuje, že svět se otáčí, avšak rozhodně se samy kolem světa otáčejí. Kdyby se tento pohyb zastavil, zastavilo by to pohyb zboží z míst, kde bylo vyrobeno nejlaciněji, do míst, kde po něm nejsilněji touží.“ (Tod D. Buchholz, 2007)

Peníze definujeme jako cokoliv, co je všeobecně přijímáno při placení za zboží a služby nebo při úhradě dluhů. Důležitý pojem v této definici je pojem „všeobecně“, což znamená, že dané aktivum je přijímáno všemi subjekty na daném území. Aby všechno správně fungovalo, musí být tyto peníze důvěryhodné. Z toho vychází, že ekonomické subjekty peníze přijímají, protože věří, že jimi mohou dále platit, využívat na další směnu nebo uchovávat. Tato víra se může dít pouze tehdy, pokud je kupní síla peněz relativně stabilní. Kupní síla peněz ukazuje, kolik zboží a služeb si můžeme při dané cenové hladině koupit za určitý obnos peněz. Když peníze ztrácí příliš rychle svou kupní sílu, přestávají být důvěryhodné, přestávají se používat ve směně a na konci může nastat návrat k barterové směně (Černohorský, Teplý, 2011).

3.2.1 Historie peněz

Vznik peněz je spojen hlavně se vznikem dělby práce. Dokud neexistovala dělba práce, tak nikdo nepotřeboval statky ani služby od nikoho jiného. Všechno, co potřebovali si zajistili sami, takové živobytí se nazývá Robinsonovská ekonomika.

Postupem času lidé přestávali být izolováni a poznali, že je nejlepší soustředit svoji činnost na to, co člověk umí nejlépe (např. švadlena umí šít oděv). Tento proces nazýváme dělba práce. Ta vychází z principu, že je vhodné se zaměřit na produkci takového statku, ve kterém je daný ekonomický subjekt relativně nejefektivnější. Takto vyráběný statek je pak vhodné směňovat za jiné statky, který není schopen daný ekonomický subjekt vyrobit tak efektivně. V souvislosti s rozvojem dělby práce se objevuje další proces - směna. Historicky se mluví o tzv. barterové směně, která znamená směnu jednoho zboží za jiné.

V momentě, kdy lidé poptávají jeden druh zboží stále více, protože se s ním dá dobře obchodovat, a kdy se obchodovatelné statky zúží na několik vysoce obchodovatelných statků, které přijme téměř každý obchodník, nazýváme tento prostředek směny jako peníze (Černohorský, Teplý, 2011).

3.2.2 Funkce peněz

Peníze plní následující funkce: prostředek směny, zúčtovací jednotka a uchovatel hodnoty.

Prostředek směny - je funkce, při které můžeme penězi platit za zboží a služby, či zaplatit dluh. V historickém vývoji byla tato funkce první. Prvotní forma peněz měla pouze tuto funkci.

Zúčtovací jednotka – smyslem u této funkce je to, že pomocí peněz vyjadřujeme hodnotu zboží, služeb, práce, zahraničních měn a jakýchkoliv hmotných, nehmotných a finančních aktiv. Prostřednictvím peněz lze vyjádřit hodnotu všech statků a výrobních faktorů. Díky vynalezení měny dokážeme ohodnotit výkony jednotlivých ekonomik a porovnat je mezi sebou.

Uchovatel hodnoty – dokonce i peníze mohou fungovat jako uchovatel hodnoty. (tzn. Peníze jsou pro nás část majetku, podobně jako nemovitosti apod.). Pokud je měna kvalitní a drží si svou hodnotu tak nám uchovávají kupní sílu do budoucna (Černohorský, Teplý, 2011).

3.2.3 Ochrana peněz

Čím více je peněz v oběhu, tím více je také podvodníků, kteří si chtějí přivydělat pomocí padělání peněz. Jde především o napodobování zákonných platidel. Napodobování peněz nebo i úmyslné šíření padělaných mincí či bankovek je bráno jako trestný čin.

„§ 233 Padělání a pozměnění peněz

(1) Kdo sobě nebo jinému opatří nebo přechovává padělané nebo pozměněné peníze nebo prvky peněz sloužící k ochraně proti jejich padělání, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Kdo padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, nebo kdo padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.“ (Trestní zákoník 40/2009 Sb.)

Každá bankovka obsahuje ochranné prvky, z jednoho prostého důvodu, aby bylo pro padělatele náročnější napodobování dané bankovky. Zda je bankovka falešná lze zjistit při pohledu proti světlu, především díky ochranným prvkům. (Petýrková, Chmelařová, 2011)

Ochranné prvky českých bankovek:

1. Lokální stupňovitý vodoznak
2. Ochranná vlákna
3. Skrytý obrazec v podobě hodnoty bankovky
4. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem
5. Opticky proměnlivá barva
6. Soutisková značka v podobě písmen „ČR“
7. Mikrotext
8. Iridiscentní pruh

(Petýrková, Chmelařová, 2011)

3.2.4 **Formy peněz**

Peníze od počátku vzniku prošly spousta změnami a vývojovými stupni:

Komoditní peníze – jedná se o jeden z prvních způsobů směny. Tyto peníze musely mít určitá kritéria, aby byly nenáročné: trvanlivost, přesnost, dělitelnost a nenáročnost údržby.

Peníze z drahých kovů – drahé kovy daleko více splňovaly tyto kritéria. Navíc měly lepší uchovatelnost, větší hodnotu, snadnou dopravitelnost a stejnorodost.

Papírové peníze – výskyt v Evropě v 18. století. Ze začátku existovaly pouze jako tzv. bankovky. V 2. polovině 20. století vznikly státovky, tj. cenný papír s určitou peněžní částkou.

Bankovní peníze – fungují díky bezhotovostnímu peněžnímu styku, který střídá fyzický pohyb peněz, a to pohybem na bankovních účtech (Máče, 2007).

3.2.5 **Šedá ekonomika**

Šedá ekonomika neboli stínová ekonomika je ekonomická aktivita, která není oficiálně podchycena, a u které není registrováno přiznání k dani. Do této skupiny se neřadí jen korupce, praní špinavých peněz nebo daňové úniky, ale patří sem i především práce na černo. S prací na černo se setkal téměř každý, ať je to zahradník, právník nebo pracovník ve stavebnictví (Friedrich Schneider, 2012).

3.3 Ekonomické oblasti z finanční gramotnosti

3.3.1 Inflace

„Inflace je prostě civilizační chorobou, asi tak jako obezita. Avšak zvládnání této nemoci závisí na společnosti samotné, a proto lze mluvit o míře inflace jako o míře sebekontroly společnosti.“ (M. Helísek, J. Havel, 2017)

Inflace je takový neviditelný „pojídač peněz“. Denně nám malou část z každé naší koruny ukousne. Zjednodušeně lze říct, že si každý den koupíme za stejné množství peněz o něco méně zboží či služeb. Inflace rapidním způsobem ovlivňuje kupní sílu našich peněz.

Může nastat i inflace záporná. Ta se nazývá deflace. Znamená to tedy, že kupní síla peněz roste. Vzniká jako inflace, ceny rostou, ale u deflace pomalejším tempem. Deflace nastává málokdy a na krátkou dobu (Kociánová, 2012).

Stupně inflace

Plíživá inflace – někdy označovaná jako mírná. Tento stupeň je pro lidi vhodný, nestěžují si. Jde o inflaci do 5 %.

Pádivá inflace – peníze začínají být znehodnocovány, klesá postupně jejich hodnota. Lidé dané měně přestávají důvěřovat a začínají ji dávat pryč. Inflace pádivá je do 20 %.

Vysoká inflace – pohybuje se v rozmezí 20 % - 200 %. Lidé hledají možnosti, jak se měny zbavit.

Hyperinflace – Při tomto vysokém stupni peníze přestávají plnit svou funkci. Hodnota peněz raketově ztrácí na své hodnotě, lidé této měně nevěří a utíkají k jiné měně. Jedná se o inflaci vyšší než 200 % (Farkačová, 2021).

3.3.2 Úroková sazba

Úroková sazba je ve stejném slova smyslu jako cena peněz. Dá se říct, že je to odměna pro nás za půjčení peněz bance nebo jiné společnosti. Může to být odměna pro společnost, která naopak půjčila peníze nám. Při půjčce peněz klienta od banky si banka připíše úroky, díky kterým přežívá. Je to úplata za to, že mu banka půjčila své jmění.

Odměna pro nás bude ve většině případů nižší než ta, kterou klient zaplatí bance. Navíc je vše zdaněno 15 %. I když úrok nemusí být příliš vysoký, inflace se i tak podepíše na dopadu finančních prostředků. Pokud jsou peníze uloženy doma nebo na většině běžných účtů, tak právě na ty jsou inflací znehodnocovány nejvíce.

S úrokovou sazbou souvisí velice důležité označení a to p.a. neboli per annum, znamená „za rok“. Jde o označení pro roční úrokovou sazbu. Patří k nejčastěji používaným vyčíslením úrokové sazby (Kociánová, 2012).

Úroková období jsou:

- roční – p.a. (per annum)
- pololetní – p.s. (per semestrum)
- čtvrtletní – p.q. (per quartale)
- měsíční – p.m. (per mensem)
- denní – p.d. (per dies).

(Červenky, Ircingová, 2017)

3.3.3 Nezaměstnanost

„Práce je pouto, které nás váže k realitě“ (Sigmund Freud, 1921)

Výše nezaměstnanosti je vyjádřena v procentech. Vypočítá se jako podíl nezaměstnaných na celkový počet ekonomicky aktivních obyvatel.

Obrázek 1: Vzorec nezaměstnanosti

$$u = \frac{U}{L+U}$$

Zdroj: Vlastní zpracování dle Bellová, Mendl, Navrátilová, Zlámal

U ... počet nezaměstnaných

L ... počet lidí, kteří pracují

L+ U ... celkový počet pracovních sil (Bellová, Mendl, Navrátilová, Zlámal, 2011)

Formy nezaměstnanosti lze dělit do tří skupin. Prvním typem je frikční nezaměstnanost, kdy lidé přecházejí z jednoho zaměstnání do druhého, se stejnou nebo podobnou kvalifikací. Je krátkodobá a většinou v období po dokončení školy nebo v době hledání nové pracovní pozice. Frikční nezaměstnanost je pouze přechodná, trvá několik dní, maximálně týdnů. Dalším typem je nezaměstnanost cyklická neboli sezonní. Tento typ nezaměstnanosti je typický například pro zemědělství. Trvá převážně několik měsíců, nezačne růst národní produkce a nezvýší se nabídka po práci. Posledním typem je strukturální nezaměstnanost. Tato nezaměstnanost je způsobena hlavně nedostatkem kvalifikace u pracovníků. Mohlo dojít ke změně technologických podmínek výroby. Strukturální nezaměstnanost trvá i několik let a je potřeba rekvalifikovat pracovníky (Máče, 2007).

3.3.4 HDP

„Hrubý domácí produkt je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území; používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky.“ (ČNB, 2015)

HDP může být definováno, resp. spočteno třemi způsoby: výrobová metoda, výdajová metoda, důchodová metoda.

Výrobová (Produkční) metoda – počítá se jako součet hodnot výrobků a služeb vyrobených v konkrétním roce.

Výdajová metoda - metoda, kde se dají vyčíslit výdaje v jednotlivých sektorech na nákup finálních výrobků a služeb. V agregátním vyjádření se tedy rozumí, že agregátními výdaji jsou sečteny všechny výdaje osob na zboží a služby v tom konkrétním roce.

Důchodová metoda - zde platí, že každý výdaj je něčím důchodem. Funguje jednoduchá věc: agregátní výdaje = agregátní důchody (Máče 2007).

RPSN

Roční procentní sazbu nákladů, dále jen RPSN, představuje náklady úvěru vztažené k období jednoho roku. Do těchto nákladů jsou započítány různé poplatky, úroky a zbytek nákladů, které musí být zaplacený. Jistina zde není započtena. Tento ukazatel musí být

uveden v každé úvěrové smlouvě, především proto, aby se klient mohl rozhodnout, zda je pro něho konkrétní úvěr výhodný či nikoli (Červenka, Ircingová, Škvára, 2017).

Spoření

„Spořit znamená nespotřebovat všechny finanční prostředky, ale odkládat je pro případné budoucí použití.“ (Vybíhal, 2011)

Spoření reprezentuje investici přebytečných finančních prostředků za účelem navýšení hodnoty nebo ochrany před inflací. Peníze nemusí jen ležet na bankovním účtu nebo je mít doma pod polštářem (Kociánová, 2012).

„Bohatí nepracují pro peníze, nechávají peníze, aby pracovaly pro ně.“ (Robert Kiyosaki 2001)

3.3.5 Další spoření

Spořicí účet

Spořicí účet má obvykle vyšší úrokovou sazbu než běžný účet, přitom mohou být peníze rychle vybrány. Je poskytován hlavně na zhodnocení volných prostředků na běžném účtu. Většinou je sjednán a veden zadarmo a investice jsou pojištěny až do výše 100 000 € (Vybíhal, 2011).

Termínované vklady

Termínované vklady se nejčastěji používají pro zhodnocení volných peněžních prostředků. Daný klient vloží částku po zvolenou dobu na termínovaný účet a peníze se mu za smlouvanou dobu zhodnotí úroky. S finančními prostředky, které jsou na termínovaném účtu vloženy nemůže majitel před uplynutím lhůty vůbec hýbat (Petýrková, Chmelařová, 2011).

Při založení je daná minimální částka, která může být vložena. Výnosy se odvíjí od toho, na jak dlouho je smlouva sjednaná. Ve smlouvě je daný fixní úrok, který je po celou dobu platnosti smlouvy stálý. Při předčasném výběru těchto vkladů a nedodržením smlouvy, si banka účtuje vysoké sankční poplatky (Vybíhal, 2011).

Vklady se dělí podle doby trvání:

- krátkodobý vklad – od 7 dní do 12 měsíců
- střednědobý vklad – 2 – 4 roky
- dlouhodobý vklad – 5 let a více

(Vybíhal, 2011)

3.3.6 Daně

Daně představují povinné platby osob (fyzických a právnických) bez přímé náhrady ve prospěch státní moci (stát, místní správní orgány). Daně slouží zejména k financování státních výdajů.

Rozlišují se daně přímé a nepřímé. Přímá daň je odváděna a placena stejným subjektem.

Přímé daně odvádí občané přímo finančním úřadům na základě daňového přiznání (Máče, 2007).

K přímým daním patří např.:

- Daň z příjmů fyzických osob
- Daň z příjmů právnických osob
- Daň z nemovitosti
- Daň silniční

Nepřímé daně odvádí prodejci (plátcí daní) finančním úřadům, kteří ji vybírají od kupujících. Někteří kupující si ani neuvědomí, že nějakou daň platí, protože je již započítaná v ceně daného zboží či služby. (Finančnispráva.cz, 2013)

Nepřímá daň může být přenesena do ceny. K nepřímým daním patří např.:

- Daň z přidané hodnoty
- Daň spotřební (Máče, 2007)

3.4 Produkty, se kterými se setká student

3.4.1 Běžný účet

Běžné účty jsou taková naše digitální peněženka. Velká část peněz, co na nich jsou, jen protékají. Přistanou a zase odletí. Co na účtu zůstane, zůstane inflaci, která ho pomalu ukusuje. To je jeden z důvodů, proč by se na běžném účtu neměla nechávat příliš mnoho peněžních prostředků (Kociánová, 2012).

Běžný účet je základní bankovní produkt pro správu osobních financí. Hlavní je vztah klienta a banky. Banka vede chronologický záznam o vzájemných pohledávkách a závazcích. Základní funkcí běžných účtů je provádění hotovostního i bezhotovostního platebního styku. Platební styk je prováděn prostřednictvím vkladů a výběrů (Finance.cz, 2016).

Studentský účet

Studentský účet je určen hlavně pro studenty středních a vysokých škol ve věku 15 – 30 let. K založení studentského konta je nutno předložit občanský průkaz, další doklad totožnosti a platné potvrzení o studiu. Některé banky po svých nových klientech požadují i minimální vklad, většinou nepřesáhne ani pár stovek korun. Vedení debetní karty a vedení účtu bývá často zdarma (Měšec.cz, 2020).

3.4.2 Platební karty

Termín platební karta označuje komplexní název pro veškeré karty (debetní, kreditní a podobně).

Debetní karty

Debetní kartu obdrží klient při založení svého běžného bankovního účtu. Díky této kartě může klient čerpat své finanční prostředky až do výše, které má právě na svém běžném účtu. Pomocí této karty je možné platit nákupy v obchodě, na internetu nebo vybírat hotovost z bankomatu. Hlavní výhodou mohou být nízké (někdy až nulové) poplatky za výběry v bankomatu nebo bezhotovostní platby. Často si klienti sjednávají kontokorent,

který jim umožňuje čerpat cizí peněžní prostředky. Mezi hlavní parametry, proč mít kontokorentní úvěr, jsou limit úvěru, úroky a poplatky (e15.cz, 2018).

Kreditní karty

S kreditní kartou je spojena půjčka. Klient, který vlastní kreditní kartu používá peníze, které jsou půjčené od banky. Do jaké výše lze čerpat půjčky, záleží na tom, jak se to sjedná s bankou. Pro získání kreditní karty není potřeba mít u dané banky zřízen vlastní běžný účet. Pokud se úvěr splatí v bezúročném období, jediné, co se zaplatí navíc jsou poplatky. Pokud se úvěr nestihne zaplatit v bezúročném období, naskakují vysoké úroky, které mohou vyšplhat až ke 30 %. S kreditní kartou se musí počítat i s vyššími poplatky za výběr z bankomatu (e15.cz, 2019).

„Kreditní kartu jako úvěr použijte skutečně jen v době, kdy řešíte zásadní problém, a nemáte jinou možnost.“ (Kociánová, 2012)

3.4.3 Formy krátkodobého zaměstnávání

DPP

Dohodu o provedení práce (dále jen DPP) lze uzavřít s libovolným počtem zaměstnavatelů. Jediný omezení je při počtu odpracovaných hodin. Maximálně je možné pro jednoho zaměstnavatele odpracovat 300 hodin ročně a nelze tento počet překročit. DPP musí být sjednána písemně a musí obsahovat dobu, na kterou se uzavírá, vymezení úkonu, výše odměny. Ukončit lze bez udání důvodu, stejnou možnost má i druhá strana, tedy zaměstnavatel (Peníze.cz, 2022).

DPČ

Dohoda o pracovní činnosti (dále jen DPČ) může být také uzavřena s několika zaměstnavateli současně. Při dohodě o pracovní činnosti nesmí zaměstnanec přesáhnout více než 20 hodin týdně. DPČ se musí uzavřít písemně a musí obsahovat popis práce, rozsah pracovní doby, výši odměny a dobu, na kterou se uzavírá. Účastník může od dohody odstoupit bez uvedení důvodu, ale má 15 dní výpovědní dobu (Finance.cz, 2022).

3.5 Investice pro mou cílovou skupinu

„Největším problémem investora a také jeho největším nepřítelem, je pravděpodobně on sám.“ (Graham Benjamin, 1949)

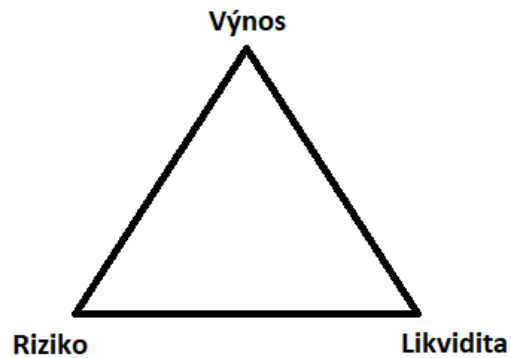
Investice jsou jednou z několika možností k získání finančních prostředků. Při každé investici je nutné, aby měl člověk nějaké znalosti a věděl, do čeho chce investovat a najít okamžik, ve kterém jsou nejvhodnější podmínky. Znamená to tedy, že si člověk vybere investici, do které chce vložit své peníze a poté mu nezbyvá než čekat na jejich zhodnocení. I investování má spoustu rizik. Rizikové investice jsou například investice do podniku. Naopak méně rizikové mohou být investice do drahých kovů (zlato, stříbro). Mezi hlavní typy investic patří:

- investice do nemovitostí (pozemky, budovy, ...),
- investice do movitých věcí (drahé kovy, umělecká díla, ...),
- finanční investice (akcie, směnky, kryptoměny, ...) (Petýrková, Chmelařová, 2011).

Investiční trojúhelník

Když přijde chvíle na rozhodování je důležité brát v úvahu výnos, riziko a likviditu investice. Tyto základní pilíře popisuje investiční trojúhelník. Všechny pilíře se vzájemně ovlivňují a hýbou se. Vyšší výnos vždy souvisí s podstoupením vyššího rizika a nižší likviditou. Naopak při vysoké likviditě a nižším riziku vznikne nižší výnos (Šoba, Širůček, 2017).

Obrázek 2: Investiční trojúhelník

Zdroj: vlastní zpracování dle Šoby a Širůčka (2017)

Finanční plán

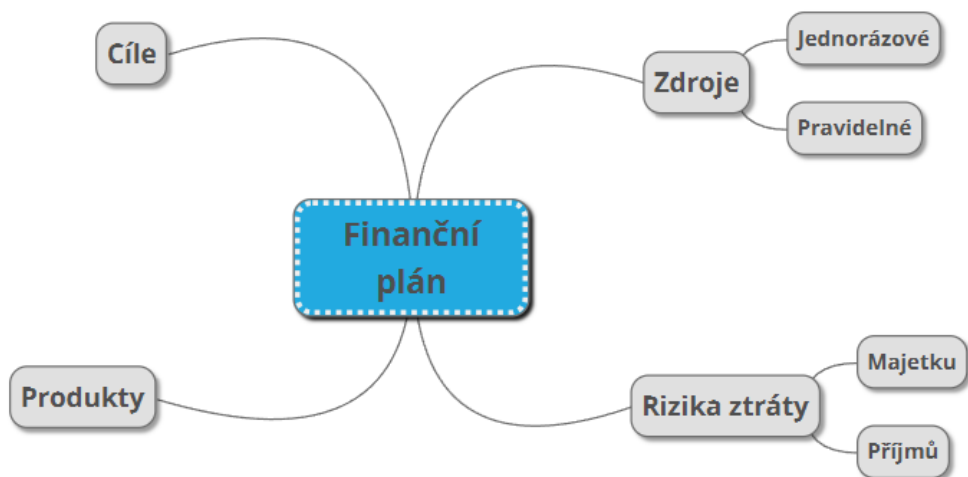
Při finančním plánu je potřeba si uvědomit, jaké máme cíle a k nim přiřadit peníze.

Při sestavování plánu je dobré postupovat v tomto pořadí:

1. **Cíle** – co si za peníze investované peníze pořídít
2. **Zdroje** – jak velký kapitál použít na splnění cílů
3. **Rizika** – co nám hrozí a jak to pokrýt
4. **Přiřadit cílům zdroj** – kolik peněz na studia, kolik na stáří, kolik na pojistky

(Syrový, Tyl, 2020).

Schéma 1: Finanční plánování

Zdroj: vlastní zpracování dle Syrového a Tyla (2020)

3.5.1 Akcie

Akcie jsou cenné papíry vydávané akciovými společnostmi, které tak získávají pro své podnikání. Akcionář (držitel akcie) má právo na pravidelnou výplatu dividendy (podíl na zisku společnosti) a právo hlasovat na valné hromadě a podílet se tak na chodu firmy. U akcií je nejpodstatnější její kurz, který je volatilní. Je především ovlivněn ekonomikou, společností, politickým stavem, který se mění každý den. Osoba, která koupí akcii firmy se stává akcionářem, ten má možnost prodat akcie na příslušném trhu. Částku, kterou akcionář vloží do akcie se mu už nevrátí. (Klínský, Münch, 2015).

3.5.2 Kryptoměny

Kryptoměny jsou druhy peněz, který je založen na vědní disciplíně kryptografie, což znamená šifrování. Tato vědní disciplína se pohybuje v odvětví matematiky a svým prostřednictvím dává vysokou úroveň bezpečnosti. Stejně šifrování se používá i v on-line obchodech, dokonce v některých bankách. Díky tomuto šifrování není možné znehodnotit informace z on-line peněženky. Kryptoměny pomocí principů kryptografie vytváří distribuované, decentralizované a bezpečné virtuální měny (Kryptoměna, 2016).

Bitcoin

„Bitcoin je neuvěřitelně vzrušující, protože dokazuje, jak finanční transakce dokážou být levné. Bitcoin je ale zároveň technologická Tour de France.“ (Bill Gates, 2018)

Bitcoin je digitální peer-to-peer měna. Neboli P2P, to označuje typ počítačových sítí a kde klienti komunikují mezi sebou bez přítomnosti centrálního uzlu. Bitcoin nemá žádnou centrální autoritu. Nikdo se za bitcoin nezaručí a nikdo nemá možnost „tisknout“ nové peníze (Stroukal, Skalický, 2018).

3.5.3 Stavební spoření

U stavebního spoření je hojná státní podpora. Klienti vkládají peníze do stavebních spořitelen a inkasují za to úroky. K tomu dostane každý účastník státní podporu. Postupem let docházelo ke snižování výše státní podpory. Nejprve to bylo 25 % z výše vkladu, od roku 2013 je ve výši 10 % z výše vkladu. Maximální roční částka je 20 tisíc korun. Minimální vázací lhůta je 6 let. Pokud bychom chtěli peníze předčasně, státní podpora propadne. Stavební spoření je velice bezpečný produkt, peníze jsou ze zákona pojištěny. Dopředu známe, jak vysoké výnosy budeme mít. Z těchto důvodů mnoho rodičů sjednají stavební spoření a když dovrší plnoletosti tak jim předají peníze (Syrův, Tyl, 2020).

Provozovatelem stavebního spoření může být pouze banka, která má k tomu zvláštní licenci na základě zákona o stavebním spoření. (Radová, Dvořák, Málek, 2013)

Hlavní cíle stavebního spoření:

- výhodné a bezpečné uložení peněz
- získání úrokově zvýhodněný úvěr na financování bytových potřeb.

Účastník stavebního spoření je buď fyzická nebo právnická osoba. Stavební spoření se uzavírá na předem domluvenou částku. V průběhu spoření se cílová částka může měnit. Do této částky patří vklady ze stavebního spoření i s úroky, státní podpora a její úroky (Radová, Dvořák, Málek, 2013).

4. Vlastní práce

Nejprve byl proveden předvýzkum na základě, kterého byl zvolen daný test. Bylo provedeno seznámení s učivem. Data byla získána pomocí testů v jednotlivých ročnících.

Na Obchodní akademii ve Vlašimi byl proveden průzkum. Průzkum probíhal pomocí testů finanční gramotnosti. Testy byly rozdané do oboru Ekonomické lyceum od prvního až do čtvrtého ročníku. Celkově bylo anonymně testováno 81 studentů ve čtyřech třídách. Zprvu je test vyhodnocen v jednotlivých ročnících. Nejprve, kolik je správných odpovědí v daném ročníku od 0-14. Poté procentuálně jednotlivé otázky, kolik bylo v daném ročníku celkem správných odpovědí. Dále byly ročníky porovnány mezi sebou. Výsledky byly zpracovány průměrem, grafy a tabulkami. Test vložen do příloh.

4.1 Popis analyzované střední školy

Obchodní akademie Vlašim, střední odborná škola s maturitou, zahájila 1. září 1991 výuku jako první střední škola ekonomického zaměření na Benešovsku. V současné době ji navštěvuje téměř 250 žáků v oborech Obchodní akademie a Ekonomické lyceum. V oboru Obchodní akademie škola nabízí čtyři zaměření. Obory jsou Ekonomika a podnikání, Zahraniční obchod a mediální komunikace, Cestovní ruch a Informatika v ekonomice. Oproti jiným středním školám je tu navíc účetnictví, které je zařazeno do rozvrhu od druhého ročníku. Dále jsou studenti obohaceni výukou předmětu PEK (Písemná a elektronická komunikace), kde se vyučuje psaní všemi deseti prsty. V zaměření Ekonomika a podnikání se studenti orientují v problémech marketingu, managementu a účetnictví. V zaměření Informatika v ekonomice se studenti naučí tvorbu webových stránek, základy programování, počítačovou grafiku. Ze všech oborů je student připraven pokračovat na vysokou školu, ale také nástupu rovnou do praxe. (Obchodní akademie Vlašim, 2020)

4.2 Test finanční gramotnosti

Test finanční gramotnosti byl složen ze 14 otázek. Celý test byl složen v souvislosti s tím, s čím by se mladý člověk na střední škole mohl setkat. Buď s příchodem na brigádu, založení debetní karty, například přes půjčku. Prvních pět otázek bylo zaměřeno na brigády u mladých lidí. Otázky se týkaly DPP a DPČ, prohlášení k dani a příplatků. Otázky 6.-9. a

13.-14. se zaměřovaly na obecné oblasti finanční gramotnosti. Otázky 10.-12. byly zaměřené na praktické úlohy, které se každému studentovi mohou stát. Otevřené otázky měly jasně daná kritéria, která musela v odpovědi být, aby byl uznán bod. Maximálně bylo možné získat 14 bodů.

První otázka byla zaškrťovací na ANOxNE. Zda je nějaké omezení v uzavírání smluv DPP, když si chce student vydělat přes léto. Druhá teoretická otázka zkoumá prohlášení k dani (tzv. růžový papír) a je k tomu položena podotázka, u kolika zaměstnavatelů tento papír může být podepsán. Většina studentů na střední škole už chodí na nějakou brigádu a pokud podepíší smlouvu o dohodě o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti dostanou od zaměstnavatele nabídku k podepsání tohoto papíru. Třetí otázka zkoumá, jaký je rozdíl mezi DPP a DPČ. Další otázka je také zaměřena do této oblasti, a to přímo na DPP. Zajímá se o to, co musí obsahovat smlouva, pokud se tato smlouva uzavře. Otázka byla zaškrťovací a má více možností. U páté otázky měl student zaškrtnout ANOxNE. Otázka byla zaměřená na DPP, a to konkrétně na to, jestli mám při podpisu nárok na příplatky ve svátek, práci v noci nebo za přesčas. V šesté otázce měli studenti vysvětlit vlastními slovy pojem inflace. V dnešní době hodně řešené téma. Inflace se u nás za poslední rok znásobila. Znáť je to především v oblasti potravin, cen energií, v oddíle bydlení či cen pohonných hmot. V sedmé teoretické otázce měli studenti popsat rozdíl mezi kreditní a debetní kartou. Většina studentů na středních školách už mají založen běžný účet, a proto by měli znát základní rozdíl mezi platebními kartami. V další otázce, a to v otázce č. 8, měli studenti rozhodnout, které výdaje rodinného rozpočtu jsou pravidelné. Otázka byla zaškrťovací a má více možností. V další otázce měli studenti vysvětlit, co to znamená, když někomu banka poskytne 70 % hypotečního úvěru. Následující tři otázky byly zaměřeny na praktické úlohy. Desátá otázka byla zaměřena na právní gramotnost. Zadání otázky znělo: „*Představte si situaci. Na Vánoce v roce 2018, jste dostali nový notebook. V listopadu dalšího roku Vám přestal fungovat touchpad. Máte ještě nárok na reklamaci? Jak dlouhá je záruční doba?*“. S tímto problémem se studenti mohou setkat s čímkoli, nemusí to být elektronika, může to být i oblečení a je dobré znát či s tím mohu něco dělat nebo nemohu. Další otázka byla zaměřena na finanční gramotnost, a to na půjčení si od kamaráda, od kterého si chcete půjčit 2 000 Kč na splátky. Ve dvanácté otázce měli studenti vypočítat výši pohledávek a závazků. Další otázka zjišťovala, zda studenti vědí, co znamená zkratka RPSN. Po ukončení studia je možné, že studenti budou přemýšlet o půjčce, proto je dobré, aby znali význam této zkratky.

V poslední otázce měli uvést co spadá do šedé ekonomiky. Otázka byla zaškrťovací a měla více možností.

Test při sběru dat:

1. Přes léto si chcete vydělat nějaké peníze, proto si vyhledáte více brigád. Je nějaké omezení, kolik smluv DPP za rok můžete uzavřít? ANO NE
2. K čemu slouží prohlášení k dani (tzv. růžový papír)? U kolik zaměstnavatelů najednou ho můžete mít podepsané?
3. Jaký je rozdíl mezi DPP a DPČ?
4. Uzavřete smlouvu o provedení práce (DPP). Vyberte, co musí smlouva obsahovat:
 - a) Pracovní náplň
 - b) Zkušební doba
 - c) Hodinová sazba
 - d) Rozsah práce
 - e) Nárok na dovolenou
 - f) Přesčasy
5. Jako student máte v práci podepsanou dohodu o provedení práce. Máte nárok na příplatky ve svátek, v noci nebo přesčas? ANO NE
6. Vysvětli vlastními slovy pojem inflace:
7. Popiš rozdíl mezi kreditní a debetní kartou.
8. Rozhodněte, které výdaje rodinného rozpočtu jsou pravidelné.
 - a) Nájemné
 - b) Nákup potravin
 - c) Výdaje na nákup dárků
 - d) Splátka hypotéky
 - e) Nákup oblečení
 - f) Veterinář
 - g) Oprava automobilu
9. Vysvětli, co znamená, když Vám banka poskytne 70 % hypotečního úvěru.
10. Představte si situaci. Na Vánoce v roce 2018, jste dostali nový notebook. V listopadu dalšího roku Vám přestal fungovat touchpad. Máte ještě nárok na reklamaci? Jak dlouhá je záruční doba?

11. Půjčíte si 2000 Kč na splátky od svého kamaráda na nové reproduktory. Řekne Vám, že chce $\frac{1}{5}$ z ceny teď a potom 5 měsíců po sobě 400 Kč. Úroková sazba je 0 %. Jaká bude celková cena, kterou zaplatíš a kolik zůstane kamarádovi navíc?
12. Prodali jsme 3 skříně celkem za 7 000 Kč a 6 stolů celkem za 12 500 Kč. Od dodavatele jsme koupili kování za 5 600 Kč a řezivo za 8 700 Kč. Jaká je celková výše pohledávek a závazků v Kč?
13. Co je to RPSN?
14. Co spadá do šedé ekonomiky?
- práce na smlouvu
 - korupce
 - práce na černo
 - daňové úniky
 - daňové doklady + vedení účetnictví

4.3 Vyhodnocení testů prvního ročníku

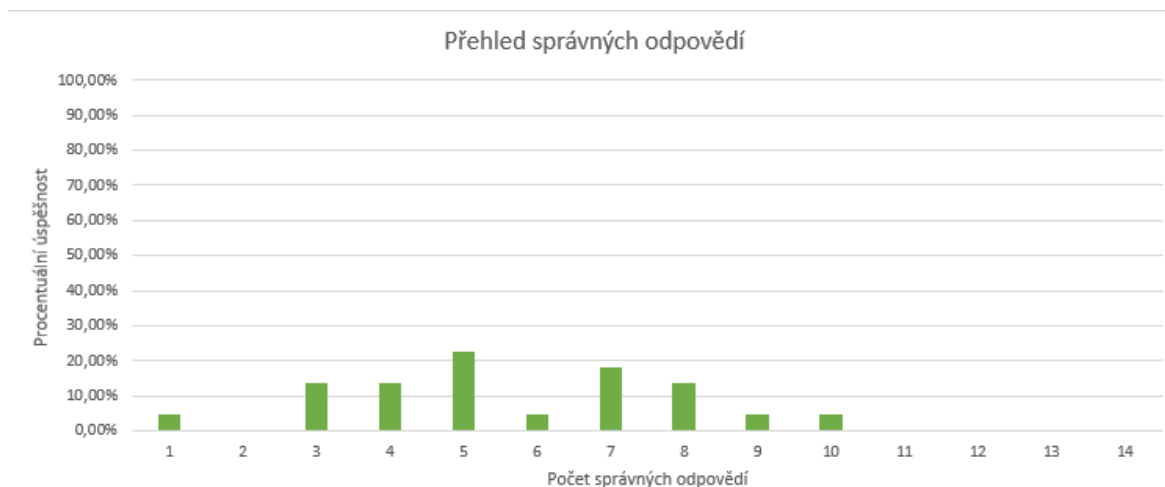
Tabulka 1: Souhrn výsledků prvního ročníku

Celkem správných odpovědí	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Počet studentů se správnou odpovědí	1	0	3	3	5	1	4	3	1	1	0	0	0	0
Celkem správných odpovědí za ročník	125													
Celkem studentů	22													
Podíl (počet studentů/celkem studentů)	4,55%	0,00%	13,64%	13,64%	22,73%	4,55%	18,18%	13,64%	4,55%	4,55%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Celková úspěšnost ročníku v %	40,58%													

Zdroj: vlastní zpracování

V první tabulce je uveden souhrn výsledku prvního ročníku ekonomického lycea na Obchodní akademii ve Vlašimi. Test vyplnilo 22 studentů. V prvním ročníku získali celkem 125 správných odpovědí z celkových 308 možných odpovědí. Úspěšnost třídy bylo 40,58 %.

Graf 1: Souhrn správných odpovědí prvního ročníku

Zdroj: vlastní zpracování

Ve druhém grafu je vylíčeno, jaké procento studentů získalo z testu 0-14 správných odpovědí. V prvním ročníku každý student měl alespoň jednu správnou odpověď. Jednu správnou odpověď získalo 4,55 %, dvě správné odpovědi neměl nikdo, tři správné odpovědi získalo 13,64 %, čtyři správné odpovědi získalo také 13,64 %, dále pět správných odpovědí získalo 22,73 %, šest správných odpovědí získalo 4,55 %, sedm správných odpovědí získalo

18,18 %, osm správných odpovědí získalo 13,64 %, devět a deset správných odpovědí získalo 4,55 %.

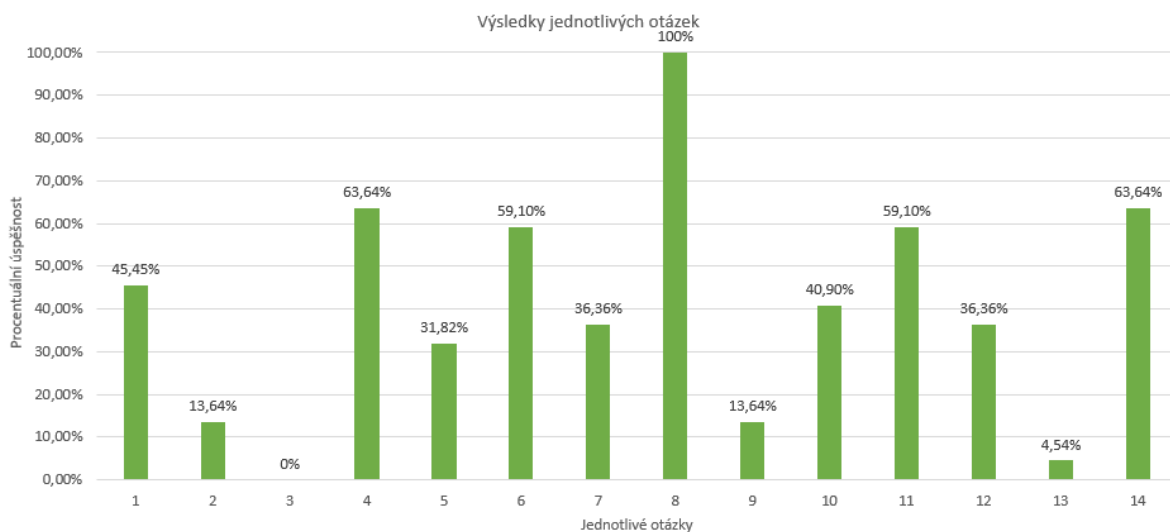
Tabulka 2: Vyhodnocení jednotlivých otázek v prvním ročníku

Otázky	Počet správných odpovědí	Podíl v % (počet správných odpovědí/počet studentů)
Otázka č. 1	10	45,45%
Otázka č. 2	3	13,64%
Otázka č. 3	0	0%
Otázka č. 4	14	63,64%
Otázka č. 5	7	31,82%
Otázka č. 6	13	59,10%
Otázka č. 7	8	36,36%
Otázka č. 8	22	100%
Otázka č. 9	3	13,64%
Otázka č. 10	9	40,90%
Otázka č. 11	13	59,10%
Otázka č. 12	8	36,36%
Otázka č. 13	1	4,54%
Otázka č. 14	14	63,64%

Zdroj: vlastní zpracování

Ve druhé tabulce je vyhodnoceno, kolik studentů zvládlo odpovědět na otázky v daném testu. Sloupec napravo ukazuje výpočet podílu v procentech. Na první otázku znalo odpověď deset studentů. Otázka č. 2 byla zaměřená na tzv. růžový papír a správně na ni zvládli odpovědět tři studenti. Na otázku č. 3, která byla zaměřena na DPP a DPČ, nedokázal nikdo správně odpovědět. Otázku č. 4 úspěšně zvládlo čtrnáct studentů, u otázky č. 5 správně odpovědělo sedm studentů. Otázku č. 6 zvládlo správně třináct studentů, u otázky č. 7 měli studenti popsat rozdíl mezi kreditní a debetní kartou, tuto otázku zvládlo osm studentů. U otázky č. 8, která byla zaměřena na pravidelné výdaje rodinného rozpočtu, odpověděl každý student prvního ročníku správně. Otázku č. 9 úspěšně zvládli tři studenti, otázku č. 10 zvládlo s úspěšností 40,90 % 9 studentů. Otázku č. 11 se zaměřením na výpočet půjčky úspěšně zvládlo třináct studentů. Otázku č. 12 úspěšně zvládlo osm studentů, otázku č. 13 zodpověděl správně jen jeden student. Poslední otázku č. 14 správně zodpovědělo čtrnáct studentů.

Graf 2: Výsledky jednotlivých otázek

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 3 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých otázek. Největší úspěch zaznamenala otázka č. 8 se zaměřením na pravidelné výdaje rodinného rozpočtu, kde odpověděli všichni správně. Naopak žádný student nedokázal správně odpovědět na otázku č. 2, která byla zaměřena na tzv. růžový papír.

4.4 Vyhodnocení testů druhého ročníku

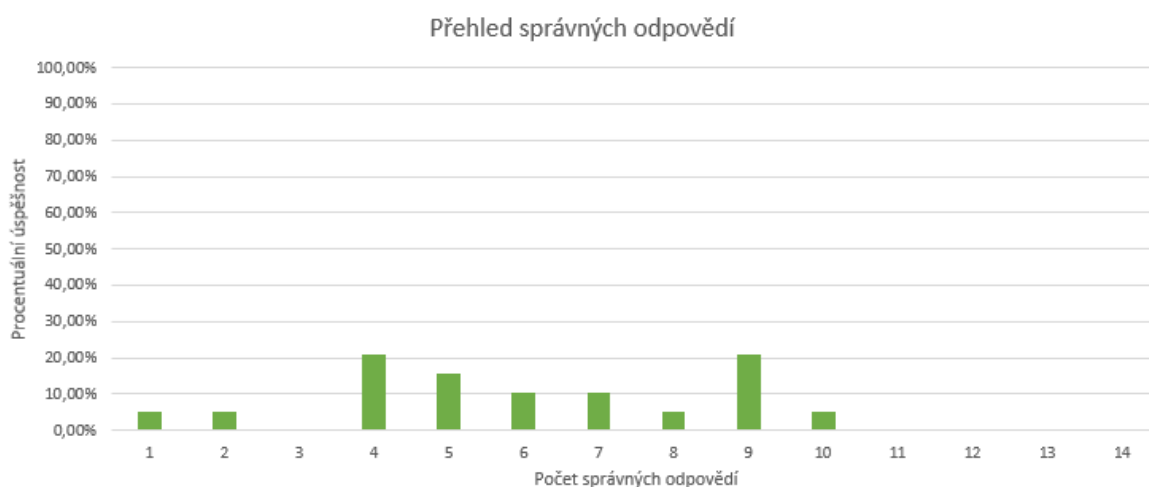
Tabulka 3: Souhrn výsledků druhého ročníku

Celkem správných odpovědí	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Počet studentů se správnou odpovědí	1	1	0	4	3	2	2	1	4	1	0	0	0	0
Celkem správných odpovědí za ročník	117													
Celkem studentů	19													
Podíl (počet studentů/celkem studentů)	5,26%	5,26%	0,00%	21,05%	15,79%	10,53%	10,53%	5,26%	21,05%	5,26%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Celková úspěšnost ročníku v %	43,98%													

Zdroj: vlastní zpracování

Ve třetí tabulce je uveden souhrn výsledku prvního ročníku ekonomického lycea na Obchodní akademii ve Vlašimi. Test vyplnilo 19 studentů. V druhém ročníku získali celkem 117 správných odpovědí z celkových 266 možných odpovědí. Úspěšnost třídy bylo 43,98 %.

Graf 3: Souhrn správných odpovědí druhého ročníku

Zdroj: vlastní zpracování

Ve čtvrtém grafu je vyličen, jaké procento studentů získalo z testu 0-14 správných odpovědí. Ve druhém ročníku každý student měl alespoň jednu správnou odpověď. Jednu správnou odpověď mělo 5,26 % studentů, dvě správné odpovědi získalo také 5,26 %, tři správné odpovědi neměl nikdo v tomto ročníku. 21,05 % byla úspěšnost čtvrté otázky, pět správných odpovědí získalo 15,79 %, šest správných odpovědí získalo 10,53 %, sedm správných odpovědí také dosáhlo na hranici 10,53 %, osm správných odpovědí získalo jen 5,26 %, devět odpovědí mělo 21,05 % úspěšnosti, a nakonec deset správných odpovědí mělo 5,26 %. Jedenáct, dvanáct, třináct a čtrnáct správných odpovědí neměl žádný ze studentů druhého ročníku.

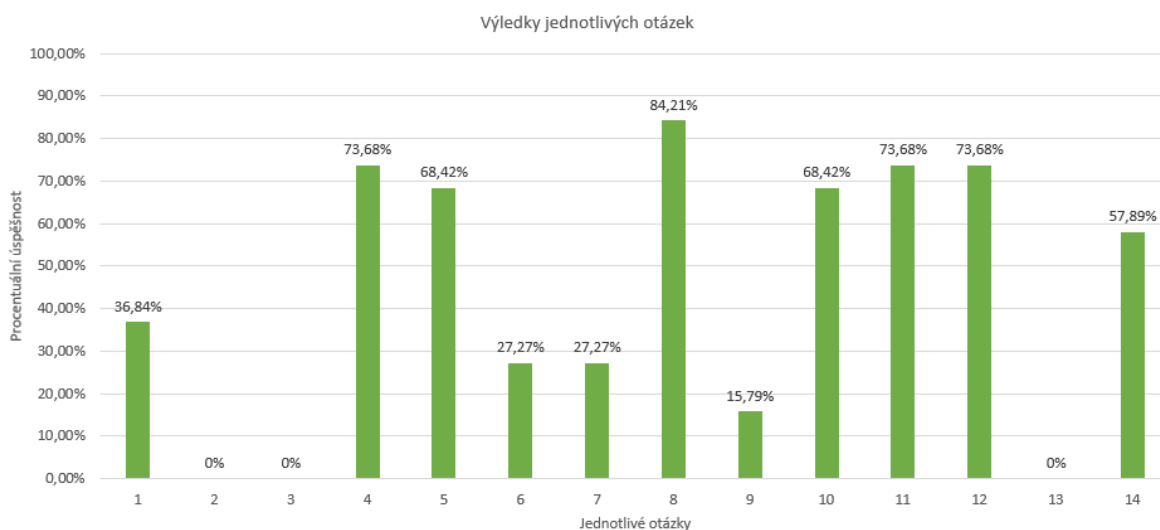
Tabulka 4: Vyhodnocení jednotlivých otázek v druhém ročníku

Otázky	Počet správných odpovědí	Podíl v % (počet správných odpovědí/počet studentů)
Otázka č. 1	7	36,84%
Otázka č. 2	0	0%
Otázka č. 3	0	0%
Otázka č. 4	14	73,68%
Otázka č. 5	13	68,42%
Otázka č. 6	6	27,27%
Otázka č. 7	6	27,27%
Otázka č. 8	16	84,21%
Otázka č. 9	3	15,79%
Otázka č. 10	13	68,42%
Otázka č. 11	14	73,68%
Otázka č. 12	14	73,68%
Otázka č. 13	0	0%
Otázka č. 14	11	57,89%

Zdroj: vlastní zpracování

V uvedené tabulce č. 4 je vyhodnoceno kolik studentů zvládlo odpovědět na otázky v daném testu. Sloupec napravo ukazuje výpočet podílu v procentech. Na otázku č. 1 odpovědělo správně 7 studentů. U otázky č. 2 a 3 nebyla žádná správná odpověď. Otázka č. 4, která byla zaměřena na dohodu o provedení práce, odpovědělo celkem 14 studentů správně. Otázku č. 5 odpovědělo správně 13 studentů, u otázky č. 6 odpovědělo správně 6 studentů, stejně tak u otázky č. 7. Osmou otázku zodpovědělo správně 16 studentů. Otázka č. 9 zaměřena na úvěr odpověděli správně 3 studenti. Desátou otázku s úspěšností 68,42 % zvládlo 13 studentů, otázku č. 11 správně zodpovědělo 14 studentů, stejně tak i u otázky č. 12. Otázku č. 13 neměl správně žádný student druhého ročníku. Poslední otázku č. 14 mělo správně 11 studentů.

Graf 4: Výsledky jednotlivých otázek

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 5 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých otázek. Největší úspěch zaznamenala otázka č. 8 se zaměřením na pravidelné výdaje rodinného rozpočtu, kde odpovědělo 84,21 %, tedy 16 z 19 studentů správně. Ve druhém ročníku jsou celkem 3 otázky bez správné odpovědi. Otázka č. 2, která byla zaměřena na tzv. růžový papír, otázka č. 3 na rozdíl mezi DPP a DPČ a otázka č. 13 se zaměřením na RPSN.

4.5 Vyhodnocení testů třetího ročníku

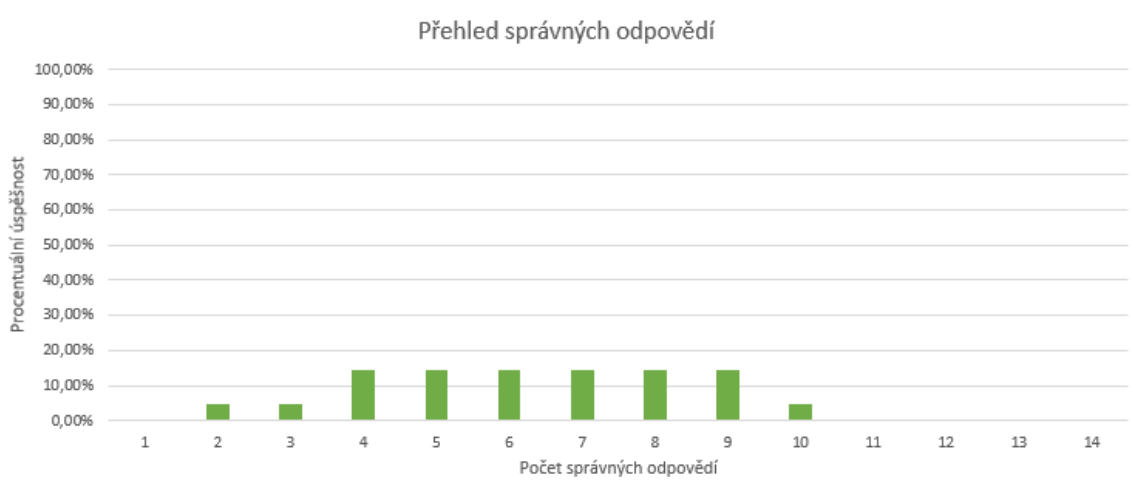
Tabulka 5: Souhrn výsledků třetího ročníku

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Celkem správných odpovědí	0	1	1	3	3	3	3	3	3	1	0	0	0	0
Počet studentů se správnou odpovědí	0	1	1	3	3	3	3	3	3	1	0	0	0	0
Celkem správných odpovědí za ročník	134													
Celkem studentů	21													
Podíl (počet studentů/celkem studentů)	0,00%	4,76%	4,76%	14,29%	14,29%	14,29%	14,29%	14,29%	14,29%	4,76%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Celková úspěšnost ročníku v %	45,57%													

Zdroj: vlastní zpracování

V páté tabulce je uveden souhrn výsledků studentů třetího ročníku ekonomického lycea na Obchodní akademii ve Vlašimi. Test vyplnilo 21 studentů. Ve třetím ročníku získali celkem 134 správných odpovědí z celkových 294 možných odpovědí. Úspěšnost třídy bylo 45,57 %.

Graf 5: Souhrn správných odpovědí třetího ročníku

Zdroj: vlastní zpracování

V šestém grafu je vyličeeno, jaké procento studentů získalo z testu 0-14 správných odpovědí. Ve třetím ročníku každý student měl alespoň jednu správnou odpověď. Jednu správnou odpověď neměl nikdo. Dvě a tři správné odpovědi získalo 4,76 %. 14,29 % studentů získalo správné odpovědi u otázek 4.-9. Deset správných odpovědí mělo 4,76 %. Jedenáct, dvanáct, třináct a čtrnáct správných odpovědí neměl žádný student.

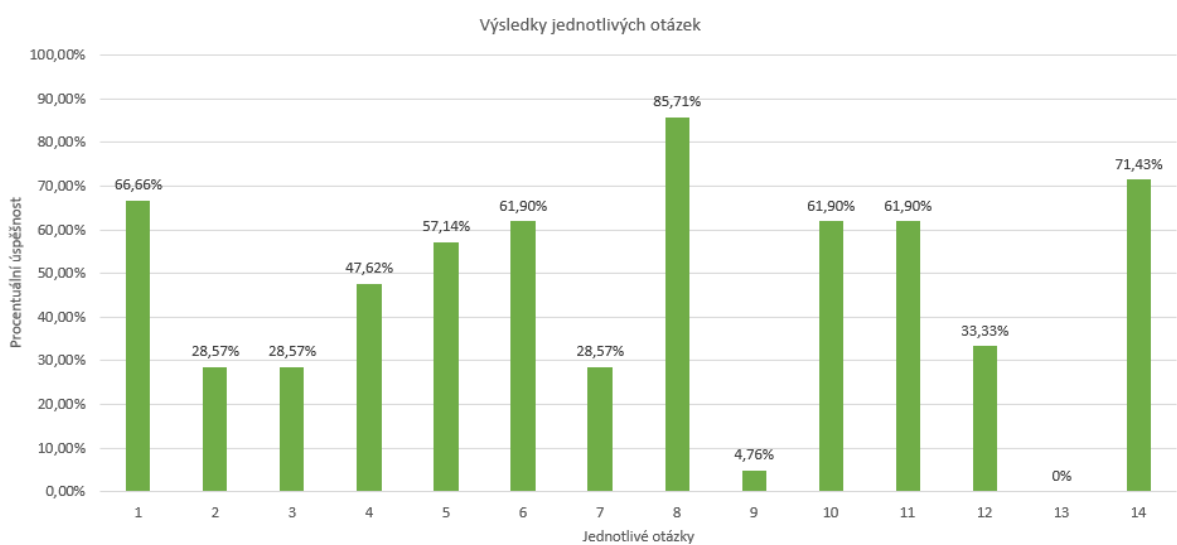
Tabulka 6: Vyhodnocení jednotlivých otázek ve třetím ročníku

Otázky	Počet správných odpovědí	Podíl v % (počet správných odpovědí/počet studentů)
Otázka č. 1	14	66,66%
Otázka č. 2	6	28,57%
Otázka č. 3	6	28,57%
Otázka č. 4	10	47,62%
Otázka č. 5	12	57,14%
Otázka č. 6	13	61,90%
Otázka č. 7	6	28,57%
Otázka č. 8	18	85,71%
Otázka č. 9	1	4,76%
Otázka č. 10	13	61,90%
Otázka č. 11	13	61,90%
Otázka č. 12	7	33,33%
Otázka č. 13	0	0%
Otázka č. 14	15	71,43%

Zdroj: vlastní zpracování

V šesté tabulce je vyhodnoceno kolik studentů zvládlo odpovědět na otázky v daném testu. Sloupec napravo ukazuje výpočet podílu v procentech. První otázka zaměřená na brigády měla celkem 14 správných odpovědí. U otázky č. 2 odpovědělo správně 6 studentů, stejně tomu bylo i u otázky č. 3. Na otázku č. 4 odpovědělo celkem 10 studentů správně. S 57,14 % odpovědělo správně 12 studentu u otázky č. 5, otázku č. 6 zodpovědělo správně 13 studentů, otázka č. 7 mělo 6 studentů správně. Otázka č. 8 měla nejvyšší úspěšnost, správně odpovědělo 18 studentů, u otázky č. 9 byla pouze jedna správná odpověď. Desátá a jedenáctá otázka měla stejný počet správných odpovědí a to 13. U otázky č. 12, která byla zaměřena na pohledávky a závazky, mělo správně odpověď 7 studentů. Třináctá odpověď se nesetkala se žádnou správnou odpovědí. Poslední otázku v testu zodpovědělo správně 15 studentů.

Graf 6: Výsledky jednotlivých otázek

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 7 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých otázek. Největší úspěch zaznamenala otázka č. 8 se zaměřením na pravidelné výdaje rodinného rozpočtu. Správně zde odpovědělo 85,71 %, tedy 18 z 21 studentů. Ve třetím ročníku žádný student nedokázal odpovědět na otázku č. 13, která byla zaměřena na RPSN.

4.6 Vyhodnocení testů čtvrtého ročníku

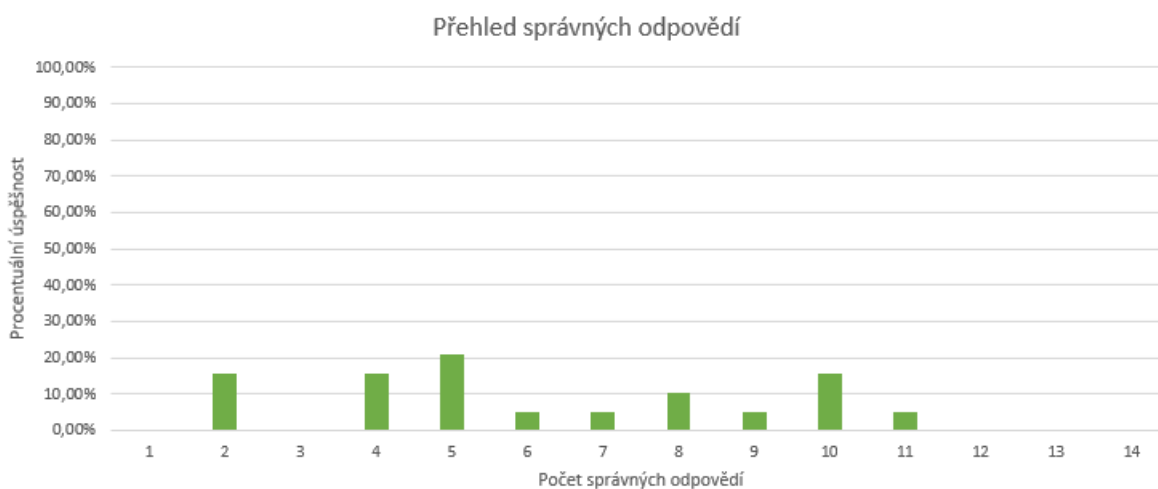
Tabulka 7: Souhrn výsledků čtvrtého ročníku

Celkem správných odpovědí	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Počet studentů se správnou odpovědí	0	3	0	3	4	1	1	2	1	3	1	0	0	0
Celkem správných odpovědí za ročník	117													
Celkem studentů	19													
Podíl (počet studentů/celkem studentů)	0,00%	15,79%	0,00%	15,79%	21,05%	5,26%	5,26%	10,53%	5,26%	15,79%	5,26%	0,00%	0,00%	0,00%
Celková úspěšnost ročníku v %	43,98%													

Zdroj: vlastní zpracování

V sedmé tabulce je uveden souhrn výsledků studentů čtvrtého ročníku ekonomického lycea na Obchodní akademii ve Vlašimi. Test vyplnilo 19 studentů. Ve čtvrtém ročníku získali celkem 117 správných odpovědí z celkových 266 možných odpovědí. Úspěšnost třídy bylo 43,98 %.

Graf 7: Souhrn správných odpovědí čtvrtého ročníku

Zdroj: vlastní zpracování

V uvedeném grafu č. 8 je vyobrazeno, jaké procento studentů získalo z testu 0-14 správných odpovědí. Ve čtvrtém ročníku každý student měl alespoň jednu správnou odpověď. Jednu správnou odpověď neměl nikdo. Dvě odpovědi mělo 15,79 % studentů. Tři odpovědi neměl nikdo ze studentů. Čtyři odpovědi mělo 15,79 %. Pět správných odpovědí získalo 21,05 %. 5,26 % studentů získalo správné odpovědi u otázek šest a sedm. Osm správných odpovědí mělo 10,53 %. Devět správných odpovědí získalo 5,26 % studentů. %.

Deset správných odpovědí mělo 15,79 % studentů. Jedenáct správných odpovědí měl jen jeden student a to dělá 5,26 %. Dvanáct, třináct a čtrnáct správných odpovědí neměl žádný ze studentů.

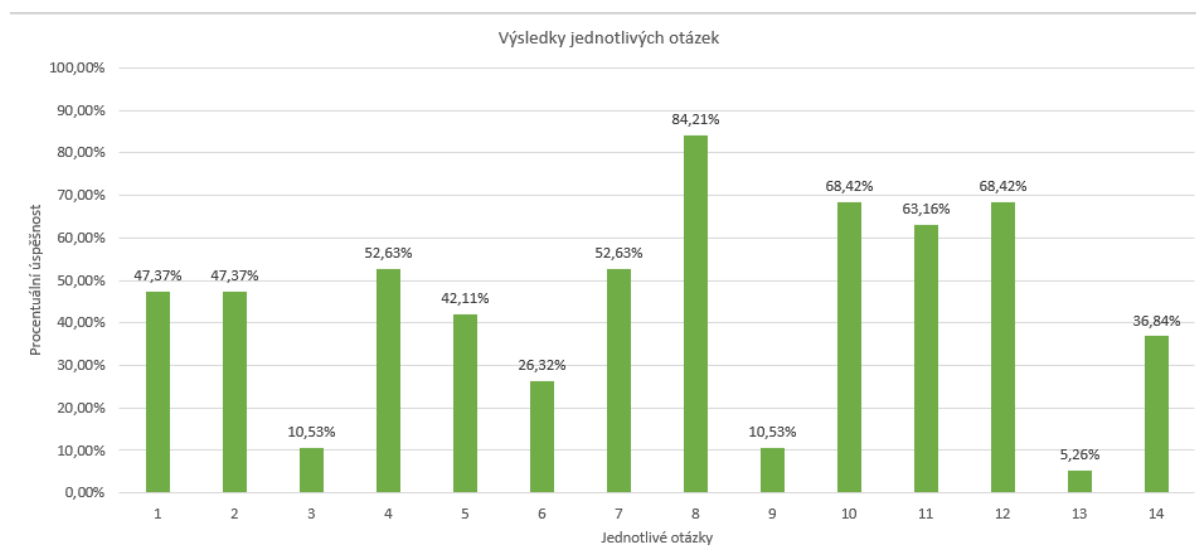
Tabulka 8: Vyhodnocení jednotlivých otázek ve čtvrtém ročníku

Otázky	Počet správných odpovědí	Podíl v % (počet správných odpovědí/počet studentů)
Otázka č. 1	9	47,37%
Otázka č. 2	9	47,37%
Otázka č. 3	2	10,53%
Otázka č. 4	10	52,63%
Otázka č. 5	8	42,11%
Otázka č. 6	5	26,32%
Otázka č. 7	10	52,63%
Otázka č. 8	16	84,21%
Otázka č. 9	2	10,53%
Otázka č. 10	13	68,42%
Otázka č. 11	12	63,16%
Otázka č. 12	13	68,42%
Otázka č. 13	1	5,26%
Otázka č. 14	7	36,84%

Zdroj: vlastní zpracování

V osmé tabulce je vyhodnoceno kolik studentů zvládlo odpovědět na otázky v daném testu. Sloupec napravo ukazuje výpočet podílu v procentech. U první a druhé otázky mělo správnou odpověď 9 studentů. Otázku č. 3 odpověděli správně jen 2 studenti. Na otázku č. 4 odpovědělo celkem 10 studentů správně. Pátá otázka byla zaměřená na příplatky při podepsání dohodě o provedení práce a správně tuto otázku odpovědělo 8 studentů. Otázku č. 6 odpovědělo správně 5 studentů, otázku č. 7, kde měli studenti napsat rozdíl mezi debetní a kreditní kartou, zodpovědělo správně 10 studentů, na otázku č. 8 našlo správnou odpověď celkem 16 studentů. U otázky č. 9 znali odpověď jen 2 studenti. Třináct správných odpovědí zaznamenala otázka č. 10, otázka č. 11 jen o jednu správnou odpověď méně a to 12. U otázky č. 12 bylo také 13 správných odpovědí. Odpověď na RPSN u otázky č. 13 znal jen jeden student. Otázka č. 14 se týkala šedé ekonomiky a na tuto otázky vědělo odpověď 7 studentů.

Graf 8: Výsledky jednotlivých otázek

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 9 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých otázek. Největší úspěch zaznamenala otázka č. 8 se zaměřením na pravidelné výdaje rodinného rozpočtu. Správně zde odpovědělo 84,21 %, tedy 16 z 19 studentů. Pouze jeden student odpověděl na otázku č. 13, která byla zaměřena na RPSN.

5. Výsledky a diskuse

Tabulka 9: Vyhodnocení jednotlivých otázek za každý ročník

Výsledek otázek	První ročník	Druhý ročník	Třetí ročník	Čtvrtý ročník	Celkový průměr
Otázka č. 1	45,45%	36,84%	66,66%	47,37%	49,08%
Otázka č. 2	13,64%	0%	28,57%	47,37%	22,40%
Otázka č. 3	0%	0%	28,57%	10,53%	10%
Otázka č. 4	63,64%	73,68%	47,62%	52,63%	59,39%
Otázka č. 5	31,82%	68,42%	57,14%	42,11%	49,87%
Otázka č. 6	59,10%	27,27%	61,90%	26,32%	43,65%
Otázka č. 7	36,36%	27,27%	28,57%	52,63%	36,21%
Otázka č. 8	100%	84,21%	85,71%	84,21%	89%
Otázka č. 9	13,64%	15,79%	4,76%	10,53%	11,18%
Otázka č. 10	40,90%	68,42%	61,90%	68,42%	59,91%
Otázka č. 11	59,10%	73,68%	61,90%	63,16%	64,46%
Otázka č. 12	36,36%	73,68%	33,33%	68,42%	52,95%
Otázka č. 13	4,54%	0%	0%	5,26%	2%
Otázka č. 14	63,64%	57,89%	71,43%	36,84%	57,45%
Průměr všech otázek					43,38%

Zdroj: vlastní zpracování

V deváté tabulce jsou zobrazeny jednotlivé otázky společně s úspěšností. V posledním sloupci je celkový průměr v dané otázce. Bylo vytvořeno hodnocení, kdy úspěšnost 0-25 % se řadí „neznalost“, 25-50 % „spíše neznalost“, 50-75 % v tabulce patří do „spíše znalost“ a 75-100 % patří do skupiny „znalost“.

Tabulka 10: Rozdělení hodnocení

Procento úspěšnosti	Hodnocení
0 – 25 %	Neznalost
25 – 50 %	Spíše neznalost
50 – 75 %	Spíše znalost
75 – 100 %	Znalost

Zdroj: vlastní zpracování

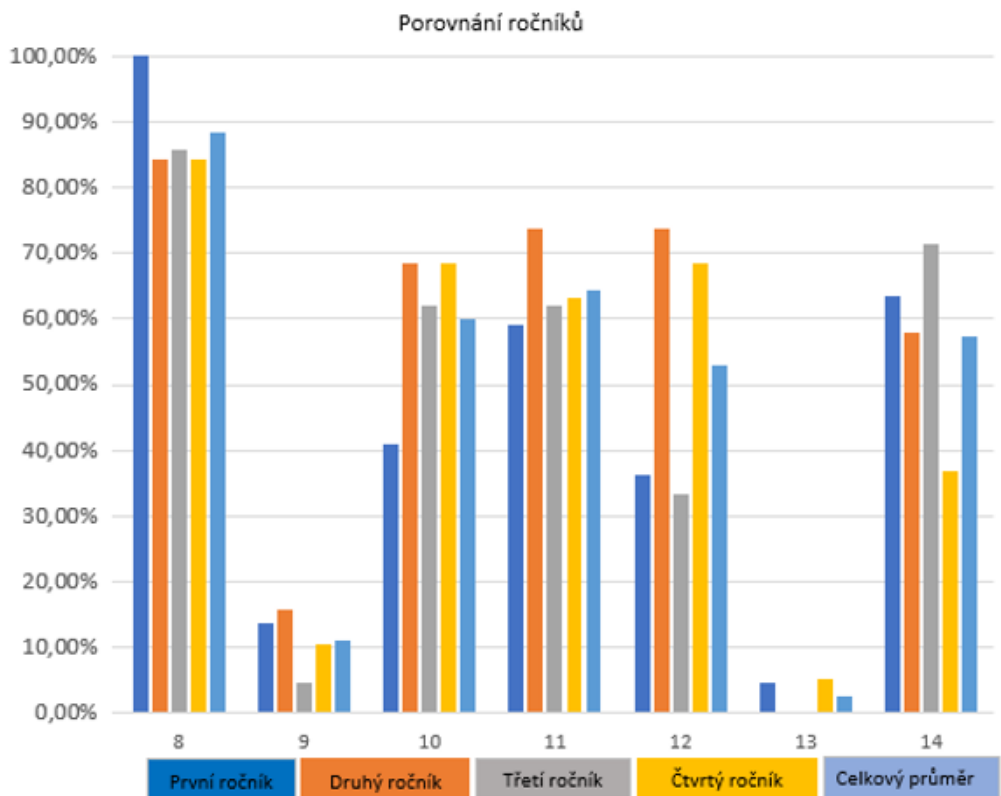
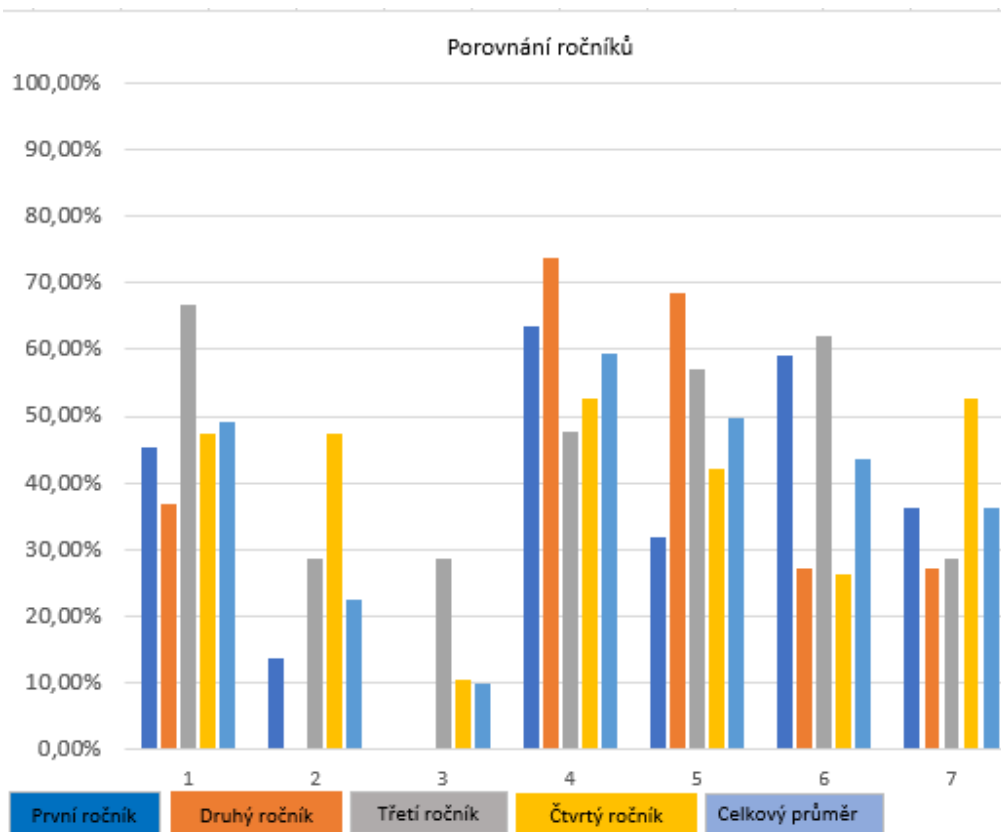
Tabulka 11: Úspěšnost otázek v celkovém hodnocení

Výsledek otázek	Celkový průměr	Hodnocení
Otázka č. 1	49,08%	Spíše neznalost
Otázka č. 2	22,40%	Neznalost
Otázka č. 3	10%	Neznalost
Otázka č. 4	59,39%	Spíše znalost
Otázka č. 5	49,87%	Spíše neznalost
Otázka č. 6	43,65%	Spíše neznalost
Otázka č. 7	36,21%	Spíše neznalost
Otázka č. 8	89%	Znalost
Otázka č. 9	11,18%	Neznalost
Otázka č. 10	59,91%	Spíše znalost
Otázka č. 11	64,46%	Spíše znalost
Otázka č. 12	52,95%	Spíše znalost
Otázka č. 13	2%	Neznalost
Otázka č. 14	57,45%	Spíše znalost

Zdroj: vlastní zpracování

Jedenáctá tabulka zobrazuje jednotlivé otázky a její místo v celkovém hodnocení. Nejvyšší znalost zaznamenala osmá otázka, zaměřena na pravidelné výdaje v rodinném rozpočtu.

Graf 9: Porovnání úspěšnosti prvního až čtvrtého ročníku

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 10 je porovnána úspěšnost otázek 1-14 jednotlivých ročníků. Úspěšnost otázky č. 1 byla 49,08 % a spadá v hodnocení do „spíše neznalost“. V této otázce bylo zjišťováno, zda je nějaké omezení při uzavírání smluv při dohodě o provedení práce. Otázka byla uzavřená na zaškrtnutí ANOXNE. Kdo nevěděl, mohl jen tipnout. Nejvyšší úspěšnost v této otázce měl třetí ročník (66,66 %), čtvrtý ročník měl (47,37 %). U těchto tříd lze předpokládat, že již měly smluvené brigády a vědí, že mohou mít více brigád najednou na smlouvu. První ročník měl úspěšnost 45,45 % a je zde dost pravděpodobné, že studenti nevěděli, tak jen zaškrtnli jednu z možností. Druhý ročník ze 36,84 % zodpověděli otázku nejhůře ze všech tříd.

Úspěšnost druhé otázky byla 22,40 % a je v hodnocení zařazena do „neznalost“. Tato otázka zjišťovala, k čemu je růžový papír a k tomu byla přidána podotázka, u kolika zaměstnavatelů ho může mít člověk podepsán. U této otázky byl nejúspěšnější čtvrtý ročník, u kterého je pravděpodobné, že už se připravuje na maturitu a znají danou problematiku. Na druhém místě se umístil třetí ročník, který získal 28,57 %. V porovnání s dalšími ročníky je viditelné, že studenti již dané téma probíraly. První ročník získal 13,64 % a v druhém ročníku 0 %, to znamená, že na otázku nebyla v daném ročníku žádná správná odpověď. Zde na základě výsledků bylo zjišťováno od interních zdrojů ve škole příčina tak nízké znalosti. Bylo zjištěno od učitelek ekonomiky na střední škole ve Vlašimi, že problematika DPP a DPČ je probírána na konci druhého ročníku.

Otázka č. 3 zjišťovala jaký je rozdíl mezi DPP a DPČ. Úspěšnost této otázky je velice nízká a to je 10 % a v hodnocení spadá do „neznalost“. Třetí ročník měl nejvyšší úspěšnost s 28,57 %, čtvrtý ročník měl jen 10,53 %. U této otázky se dá usoudit, že studenti třetích a čtvrtých ročníků již měli nebo mají brigádu a řešili, kterou smlouvu podepsat. V prvním i v druhém ročníku nebyla žádná správná odpověď. Důvod, proč nikdo neodpověděl správně je vysvětlen v předešlé otázce.

Otázka č. 4 má úspěšnost 59,39 % a je řazena v hodnocení do „spíše znalost“. Studenti zde měli v uzavřené otázce, kde bylo více možností, zaškrtnout co musí obsahovat smlouva DPP. Otázka měla překvapivé odpovědi po předešlých otázkách. Nejvíce správných odpovědí měl druhý ročník 73,68 %. Na druhém místě je první ročník 63,64 %. Je možné, že se dané ročníky s touto otázkou již setkaly nebo pouze logicky uvažovaly. Spoustu studentů ve třetím a čtvrtém ročníku se domnívalo, že by smlouva měla obsahovat zkušební

dobu, zřejmě je proto takový pokles oproti dalším ročníkům. Čtvrtý ročník získal 52,63 % a třetí ročník 47,62 %.

Poslední otázka, pátá, která se týkala DPP, zjišťovala, zda má student při podepsané dohodě nárok na příplatky ve svátek, práci v noci nebo přesčas. Celková úspěšnost otázky byla 49,87 %. Nejvíce procent získal druhý ročník a to 68,42 %. Na druhém místě byl třetí ročník s 57,14 %. Je možné, že mnoho studentů si danou věc zjišťovala nebo to zažila. Čtvrtý ročník získal 42,11 % a první ročník 31,82 %. Otázka byla uzavřená na zaškrtnutí ANOxNE, je možné že spousta studentů jen zaškrtnula odpověď, když nevěděla.

Otázka č. 6 se týkala inflace, studenti měli vysvětlit pojem inflace. Úspěšnost této otázky byla 43,65 % a řadíme ji v hodnocení do „spíše neznalost“. Pojem inflace se v dnešní době objevuje na každém rohu. Dalo se předpokládat, že hodně studentů bude pojem znát. Překvapivě nejlépe dopadl třetí ročník (61,90 %) a hned za nimi první ročník (59,10 %). Druhý a čtvrtý ročník téměř procentuálně shodně 27,27 % a 26,32 %.

Otázka č. 7 zjišťovala, jak jsou na tom studenti se znalostí kreditních a debetních karet. Měli popsat rozdíl mezi těmito kartami. S úspěšností 36,21 % spadá v hodnocení do „spíše neznalost“. Předpoklad u této otázky bylo, že studenti vyšších ročníků budou mít větší znalosti z této oblasti. Nejvíce úspěšní byli studenti čtvrtého ročníku (52,63 %). Zde se předpoklad potvrdil. Dalo by se říct, že mnoho studentů vlastní debetní či kreditní kartu a poznají zásadní rozdíl. Druhý dopadl první ročník se 36,36 %. Rozdíl mezi druhým a třetím ročníkem byl pouze 1,3 %.

V osmé otázce měli studenti rozhodnout, které výdaje v rodinném rozpočtu jsou pravidelné. Otázka je velice logická a pokud se student zamyslel a přečetl si možnosti nemohl se splést. Procentuální úspěšnost u této otázka byla nejvyšší a to 89 %, v hodnocení patří do „znalost“. Studenti, kteří odpověděli špatně, tak většinou zaškrtnuli odpověď navíc, nejčastěji „Nákup oblečení“. V prvním ročníku odpověděl každý student správně a získali 100 %. 85,71 % měl třetí ročník a se stejnými procenty (84,21 %) druhý a čtvrtý ročník. Rozdíly jsou minimální a je zde patrné, že se větší procento studentů nad touto otázkou pozastavilo.

Devátá otázka se v hodnocení řadí do „neznalost“ s 11,18 %. Studenti měli vysvětlit, co znamená, když banka poskytne pouze 70 % hypotečního úvěru. Podle odpovědí, které jsem měl možnost číst to vypadalo, že studenti pouze zkoušeli něco napsat, některým to vyšlo. Nejvyšší procento získal druhý ročník (15,79 %), první ročník si zřejmě nějaké vědomosti přinesl ze základní školy (13,64 %), čtvrtý ročník získal 10,53 %, u třetího

ročníku je rapidní pokles (4,76 %) a můžeme se jen domnívat, že je tato problematika moc nezajímá.

V desáté otázce byla úspěšnost 59,91 % a spadá v hodnocení do „spíše znalost“. Otázka zjišťovala, zda máte ještě nárok na reklamaci, pokud vám přestane fungovat touchpad po 11 měsících používání a k tomu podotázka, jak dlouhá je záruční doba. U elektroniky platí záruční doba 24 měsíců, pokud si zákazník nepříplatí a neprodlouží záruční dobu. Čtvrtý a druhý ročník měl stejně procent (68,42 %), lze předpokládat, že studenti se již setkali s tímto problémem doma. Třetí ročník získal 61,90 % a první ročník 40,90 %.

Otázka č. 11 zjišťovala problematiku finanční gramotnosti jako takovou v úloze. Tato otázka spadá v hodnocení do „spíše znalost“ se 64,46 %. Studenti zde použili jednoduchý výpočet na spočítání splátek. Nejlépe si s tím poradil druhý ročník (73,68 %), čtvrtý ročník měl 63,16 %, třetí ročník získal 61,90 % a první ročník 59,10 %. Vysoké procento všech ročníků bychom mohli přisoudit k logickému uvažování.

Otázka č. 12 byla zaměřena na úplné základy účetnictví, pohledávky a závazky. Celkově otázka získala 52,95 % a patří v hodnocení do „spíše znalost“. Nejúspěšnější byl druhý ročník (73,68 %). Úspěch bych přisoudil k tomu, že v druhém ročníku přibyl předmět „Účetnictví“ a tak mají čerstvě v hlavách, co je závazek a co je pohledávka. Čtvrtý ročník s přípravou na maturitu také věděl a získal 68,42 %. První ročník získal 36,36 % a zde lze předpokládat, že mnozí danou problematiku neznají. Třetí ročník získal 33,33 %.

Otázku č. 13 měli správně pouze dva studenti ze všech testovaných. V hodnocení otázka spadá do „neznalost“ a to pouze se 2 %. Otázka byla zaměřena na RPSN. Ve druhém a třetím ročníku neodpověděl nikdo správně. V první ročníku pouze jeden student a ve čtvrtém ročníku také pouze jeden. Problematika RPSN se v osnovách školy neobjevuje, což se mi podařilo zjistit z testované otázky.

Čtrnáctá otázka se ptala, co spadá do šedé ekonomiky. Z uvedených možností stačilo logicky přemýšlet a správně zaškrtnout. V hodnocení otázka patří do „spíše znalost“ s 57,45 %. Nejlépe si vedl třetí (71,43 %) a první (63,64 %) ročník.

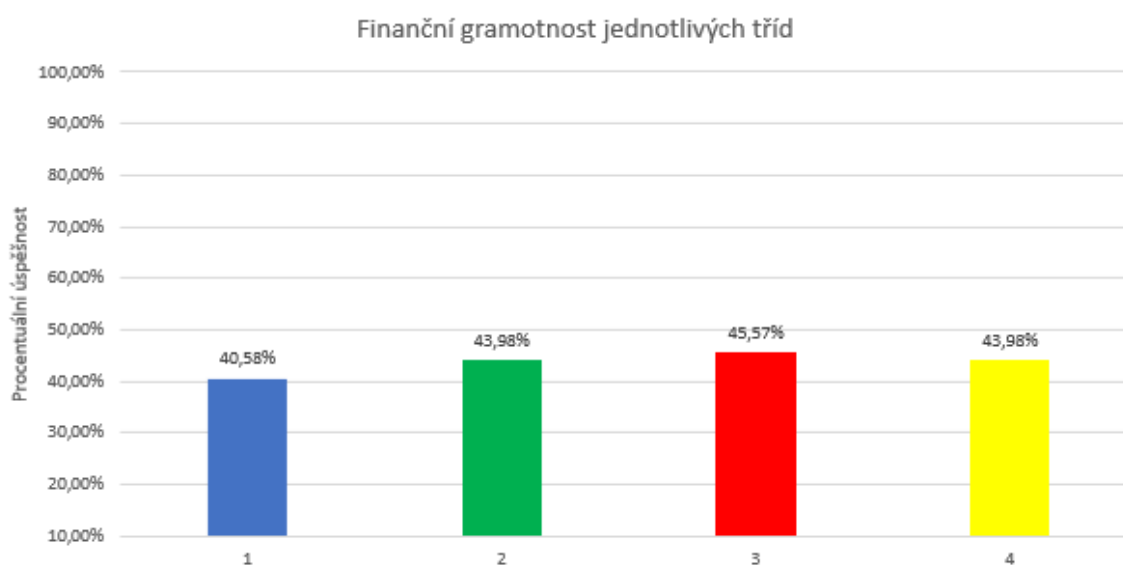
Tabulka 12: Porovnání ročníků

	První ročník	Druhý ročník	Třetí ročník	Čtvrtý ročník
Celkem správných odpovědí	125	117	134	117
Celkem studentů	22	19	21	19
Max. počet správných odpovědí	308	266	294	266
Úspěšnost třídy	40,58%	43,98%	45,57%	43,98%

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 12 je vyobrazeno porovnání jednotlivých ročníků. Všechny třídy se od sebe liší jen pár procenty. V celkovém hodnocení se nejvíce dařilo studentům třetího ročníku, kteří získali 45,57 %. Druhý a čtvrtý ročník získal naprosto stejné množství správných odpovědí (117) a to dělá 43,98 %. Na posledním místě skončil první ročník se 40,58 %.

Graf 10: Finanční gramotnost jednotlivých ročníků

Zdroj: vlastní zpracování

V jedenáctém grafu je znázorněno porovnání všech ročníků. Rozdíl mezi jednotlivými třídami je opravdu nízká. Rozdíl úspěšnosti mezi třetím a prvním ročníkem je 4,99 %. Mezi třetím a čtvrtým ročníkem je rozdíl pouze 1,59 %, stejný rozdíl platí i mezi třetím a druhým ročníkem. Druhý ročník a čtvrtý ročník mají procent stejné a rozdíl mezi druhým/čtvrtým a prvním ročníkem je 3,4 %.

6. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo identifikovat a komparovat vývoj finanční gramotnosti na střední škole Obchodní akademie ve Vlašimi. Finanční gramotnost byla zjišťována prostřednictvím anonymních testů, které vyplňovali studenti od prvního až po čtvrtý ročník. Poté byly testy vyhodnoceny za každý ročník zvlášť, kdy následovně byla úspěšnost jednotlivých ročníků porovnána mezi sebou.

Byla zpracovaná rešerše, která má návaznost na praktickou část. Cílovou skupinou jsou studenti středních škol a rešerše byla zaměřena především na ně. Teoretická část je rozdělena na několik oblastí. V každé oblasti je řešen určitý problém ve finanční gramotnosti. U investic obecně platí pravidlo „čím dříve, tím lépe“. Délka investice patří mezi jeden z klíčů, další z klíčů je pravidelnost. Jenže jako mladiství není možné vést vlastní portfolio k investování. A to jak do akcií, tak do kryptoměn. Jako student, který nedovrší plnoletosti, není mnoho možností, jak se ve světě investicí či spoření pohybovat. V dnešní době lze vytvořit dětské účty, které jsou psány na děti, ale účet má svá omezení. Společnost Portu nabízí nejpřívětivější podmínky pro mladé. Mladiství zde mohou vybrat až 20 tisíc ročně bez omezení. Mnoho rodičů volí stavební spoření pro své děti, které se v dnešní době považuje za nejbezpečnější možnost spoření.

Z testů, který vyplnilo celkem 81 studentů, bylo zjištěno, že v porovnání všech ročníků jsou nejvíce finančně gramotní studenti třetího ročníku, kteří odpověděli ze 45,57 % správně. Překvapením bylo shodné procento úspěšnosti druhého a čtvrtého ročníku, kde byl předpoklad dominance čtvrtého ročníku, jelikož jsou maturitní ročník. První ročník získal nejméně procent, 40,58 %. Ačkoli pořadí je dané, rozdíl mezi jednotlivými ročníky není tak markantní. Třetí a první ročník dělí pouze 4,99 %. Průměrná úspěšnost z testu finanční gramotnosti za všechny třídy dohromady byla 43,47 %. V mém hodnocení by se celková úspěšnost řadila do „spíše neznalost“. Celkem bylo možných 1134 správných odpovědí, ročníky společně dosáhly 493 správných odpovědí. Lze tedy říct, že studenti Obchodní akademie na tom nejsou s finanční gramotností tak špatně.

V dílčím cíli jsem test rozdělil do skupin dle problematiky nebo podle znění otázky. Otázky 1-5 jsou ve skupině „brigáda“. V této skupině si nejlépe vedl třetí ročník a nejhůře první ročník. Mnoho studentů má již zkušenosti s brigádou a nejvíce znalostí projeví ve třetím ročníku. V další skupině s názvem „základní ekonomické pojmy“ jsou otázky 6,7,9 a 13. V nich si nejlépe vedli žáci prvního ročníku. Čtvrtý a třetí ročník jsou na tom

procentuálně velmi podobně. Toto zjištění bylo překvapením, jelikož studenti by v ekonomických pojmech měli mít více znalostí ve vyšších ročnících. Třetí skupina s názvem „logické myšlení“, jsem zařadil otázku č. 8 a 14. Šlo o uzavřené otázky s více správnými odpověďmi, kde stačilo zamyšlení a student mohl správně odpovědět. Nejlépe se vedlo prvním ročníku, který u otázky č. 8 získal 100 % a celkový průměr z těchto dvou otázek 82 %. Nejhůře si vedl čtvrtý ročník. V poslední skupině nazvanou „úlohy“, kam spadají otázky 10-12 si nejlépe vedl druhý ročník a hned za nimi čtvrtý ročník. Zde je největší rozdíl ve skupinách mezi „nejlepším“ a „nejhorším“.

Nejnižší rozdíl byl ve znalostech zaměřených na RPSN, kde žádný ročník nevyčníval, naopak zde byla nejhorší úspěšnost. Naopak nejvyšší úspěch ve všech ročnících byl v logickém myšlení v otázce zaměřenou na výdaje rodinného rozpočtu.

O prvním ročníku lze říct, že na Obchodní akademii již přišel s nějakou znalostí. Druhý ročník ukázal mírný nárůst znalostí, srovnatelný se čtvrtým ročníkem. Třetí ročník si nejlépe vedl ve skupině „brigáda“, to může poukazovat na fakt, že studenti jsou již na brigádách a dané věci znají. V dalších oblastech si také nevedli špatně a nějaké znalosti projeví, proto získali nejvíce procent. Čtvrtý ročník má mírný pokles oproti třetímu ročníku. Nejvíce se na tom podepsala oblast „logické myšlení“, kde měli nejnižší úspěšnost. Mohlo to být způsobeno jen nesoustředěností studentů při testu. U mnohých otázek bylo patrné, že nezáleží, ve kterém ročníku student je, ale zda se s problematikou již setkal ve svém soukromém životě či nikoli.

Z testů lze vidět, že zařazení povinných předmětů do vzdělávacího systému nese určité pokroky, ale přesto je stále v některých oblastech nedostatečná. Studenti se nedozví potřebné informace pro budoucí život. Naučí se pouze teoretické věci, které jim v budoucnu nepomohou. V dnešní době je finanční gramotnost vyučována pouze jako doplněk během učiva, kdy se zařadí do některých vyučovacích hodin. Nejčastěji je to ekonomika či matematika, kdy se o finanční gramotnosti jako takové studenti moc nedozví.

7. Seznam použitých zdrojů

BELLOVÁ, Jana; MENDEL, Zdeněk; NAVRÁTILOVÁ, Petra; ZLÁMAL, Jaroslav. Občanský a společenskovední základ: Ekonomie. Kralice na Hané: Computer Media, 2011. ISBN 978-80-7402-093-3.

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Dana STARÁ. Makroekonomie - teorie a praxe. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.

ČERNOHORSKÝ, Jan; TEPLÝ Petr. Základy financí. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

ČERVENKY, Miroslav; IRCINGOVÁ, Dagmar; ŠKVÁRA, Miroslav. Spotřebitelské úvěry. Praha: Miroslav Škvára, 2017. 158 s. ISBN 978-80-904823-4-0.

FARKÁČOVÁ, Lenka. Neučebnice ekonomie. Pro každého na každý den. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3193-8.

JUREČKA, Václav. Makroekonomie. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0251-8.

KIYOSAKI, Robert T. Rich Dad Poor Dad. 1. vyd. United States, US: Plata Publishing, 2011, ISBN 978-1-61268-000-2.

KLÍNSKÝ, Petr, MÜNCH, Otto. Ekonomika 3 pro obchodní akademie a ostatní střední školy. 6., upr. vyd. Praha: Eduko, 2015. ISBN 978-80-87204-74-0.

KOCIÁNOVÁ, Helena. Finanční gramotnost v kostce, aneb, Co Vás neměl kdo naučit. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-767-6.

LIPOVSKÁ, Hana. Moderní ekonomie Jednoduše o všem, co byste měli vědět. Praha: Grada publishing a.s., 2017. ISBN 978-80-271-0120-7.

MANKIW, N. Gregory. Principles of Macroeconomics. Seventh Edition. Australia: CENTGAGE Learning, [2015]. ISBN 978-1-285-16591-2.

NAVRÁTILOVÁ, Petra. Finanční gramotnost: učebnice učitele. Kralice na Hané: Computer Media, 2012. ISBN 978-80-7402-107-7.

NOVESKÝ, Ivan, BALABÁN, Zdeněk, ed. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. Praha: COFET, 2009. ISBN 978-80-254-4207-4.

PETÝRKOVÁ, Lenka a Pavlína CHMELAROVÁ. Základy finanční gramotnosti. Praha: Generation Europe, 2011. ISBN 978-80-904974-8-1.

RADOVÁ, Jarmila; Dvořák, Petr; Málek Jiří Finanční matematika pro každého, 8. roz. vyd., Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4831-3.

SMRČKA, Luboš. Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek). Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-41-2.

STROUKAL, Dominik; SKALICKÝ Jan. Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti. Praha: Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0742-1.

ŠOBA, Oldřich; ŠIRŮČEK, Martin. Finanční matematiky v praxi. 2. vyd. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0250-1.

TYL, Tomáš; SYROVÝ Petr. Osobní finance. 4. vyd. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3123-5.

VYBÍHAL, Václav a kol. Slabikář finanční gramotnosti. 2. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-9043-96-1-0.

Internetové zdroje

E15. Kreditní a debetní karta [online]. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/kreditni-debetni-karta-wiki>

Finance. DPP a DPČ [online]. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/mzda/vse-o-mzdach/dohody/>

Finance. Co je běžný účet [online]. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/ucty-a-sporeni/bezne-ucty/abeceda-beznych-uctu/co-je-to-bezny-ucet/>

Finanční správa. Přímé a nepřímé daně [online]. [cit. 2013-01-01]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/popis-systemu>

Kurzy. Míra inflace a její vývoj [online]. [cit. 2022-10-11]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/inflace/?imakroGraphFrom=1.1.2012>

Kryptoměna. Co je to kryptoměna [online]. [cit. 2016-08-16]. Dostupné z: <http://www.kryptomena.sk/co-je-to-kryptomena>

Měšec. Platební účty a služby [online]. [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/financni-portal/ucty/jaky-studentsky-ucet/>

Obchodní akademie Vlašim. O škole [online]. [cit. 2020-07-15]. Dostupné z: <http://vlasimoa.cz/index.html#top>

Peníze. DPP a DPČ [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/pracovni-pomer/431818-dohoda-o-provedeni-prace-a-o-pracovni-cinnosti-2022-pravidla-a-limity-dpc-dpp>

Šedá ekonomika. Práce v šedé ekonomice [online]. [cit. 2012-05-13]. Dostupné z: <https://docs.iza.org/dp6423.pdf>

8. Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Vzoreček nezaměstnanosti	19
Obrázek 2: Investiční trojúhelník	26

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Souhrn výsledků prvního ročníku	33
Tabulka 2: Vyhodnocení jednotlivých otázek v prvním ročníku	34
Tabulka 3: Souhrn výsledků druhého ročníku	35
Tabulka 4: Vyhodnocení jednotlivých otázek v druhém ročníku	37
Tabulka 5: Souhrn výsledků třetího ročníku	38
Tabulka 6: Vyhodnocení jednotlivých otázek ve třetím ročníku	39
Tabulka 7: Souhrn výsledků čtvrtého ročníku	41
Tabulka 8: Vyhodnocení jednotlivých otázek ve čtvrtém ročníku	42
Tabulka 9: Vyhodnocení jednotlivých otázek za každý ročník	44
Tabulka 10: Rozdělení hodnocení	44
Tabulka 11: Úspěšnost otázek v celkovém hodnocení	45
Tabulka 12: Porovnání ročníků	50

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Inlace a její vývoj 5 let	Chyba! Záložka není definována.
Graf 2: Souhrn správných odpovědí prvního ročníku	33
Graf 3: Výsledky jednotlivých otázek	35
Graf 4: Souhrn správných odpovědí druhého ročníku	36
Graf 5: Výsledky jednotlivých otázek	38
Graf 6: Souhrn správných odpovědí třetího ročníku	39
Graf 7: Výsledky jednotlivých otázek	40
Graf 8: Souhrn správných odpovědí čtvrtého ročníku	41
Graf 9: Výsledky jednotlivých otázek	43
Graf 10: Porovnání úspěšnosti prvního až čtvrtého ročníku	46
Graf 11: Finanční gramotnost jednotlivých ročníků	50

8.4 Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika
RPSN – roční procentní sazba nákladů
DPP – dohoda o provedení práce
DPČ – dohoda o pracovní činnosti
ČNB – Česká národní banka

8.5 Seznam schémat

Schéma 1: Finanční plánování.....	27
-----------------------------------	----

9. Přílohy

9.1 Test finanční gramotnosti

Test finanční gramotnosti

Vážení studenti,

jsem student třetího ročníku Provozní ekonomické fakulty na České zemědělské univerzitě. Prosím Vás o vyplnění dotazníku, který využiji k mé bakalářské práci na téma finanční gramotnost. Test obsahuje celkem 14 otázek.

Do kterého ročníku chodíte? Zaškrtni

- 1. ročník
- 2. ročník
- 3. ročník
- 4. ročník

1. Přes léto si chcete vydělat nějaké peníze, proto si vyhledáte více brigád. Je nějaké omezení, kolik smluv DPP za rok můžete uzavřít?

ANO

NE

2. K čemu slouží prohlášení k dani (tzv. růžový papír)? U kolik zaměstnavatelů najednou ho můžete mít podepsané?

3. Jaký je rozdíl mezi DPP a DPČ?

4. Uzavřete smlouvu o provedení práce (DPP). Vyberte, co musí smlouva obsahovat:

- a) Pracovní náplň
- b) Zkušební doba
- c) Hodinová sazba
- d) Rozsah práce
- e) Nárok na dovolenou
- f) Přesčas

5. Jako student máte v práci podepsanou dohodu o provedení práce. Máte nárok na příplatky ve svátek, v noci nebo přesčas?

- ANO
- NE

6. Vysvětli vlastními slovy pojem inflace:

7. Popiš rozdíl mezi kreditní a debetní kartou.

8. Rozhodněte, které výdaje rodinného rozpočtu jsou pravidelné.

- a) Nájemné
- b) Nákup potravin
- c) Výdaje na nákup dárků
- d) Splátka hypotéky
- e) Nákup oblečení
- f) Veterinář
- g) Oprava automobilu

-
9. Vysvětli, co znamená, když Vám banka poskytne 70 % hypotečního úvěru.
10. Představte si situaci. Na Vánoce v roce 2018, jste dostali nový notebook. V listopadu dalšího roku Vám přestal fungovat touchpad. Máte ještě nárok na reklamaci? Jak dlouhá je záruční doba?
11. Půjčíte si 2000 Kč na splátky od svého kamaráda na nové reproduktory. Řekne Vám, že chce 1/5 z ceny teď a potom 5 měsíců po sobě 400 Kč. Úroková sazba je 0 %. Jaká bude celková cena, kterou zaplatíš a kolik zůstane kamarádovi navíc?
12. Prodali jsme 3 skříně celkem za 7 000 Kč a 6 stolů celkem za 12 500 Kč. Od dodavatele jsme koupili kování za 5 600 Kč a řezivo za 8 700 Kč. Jaká je celková výše pohledávek a závazků v Kč?
13. Co je to RPSN?
14. Co spadá do šedé ekonomiky?
- práce na smlouvu
 - korupce
 - práce na černo
 - daňové úniky
 - daňové doklady + vedení účetnictví